

IFRS 9 – RAHOITUSINSTRUMENTIT

Valtteri Ojanen 0803076

OPINNÄYTETYÖ
FINANSSI- JA TALOUSASIA-
TUNTIJA KOULUTUSOHJEL-
MA
2012

Opiskelija Ojanen Valtteri	Ryhmä FINA 08
Opinnäytetyön nimi IFRS9 - RAHOITUSISTRUMENTIT	Sivu- ja liitesivumäärä 59+7
Ohjaaja tai ohjaajat Heli Kortesalmi	
<p>Työssäni on tarkoitus tutkia, miten IFRS9 tulee vaikuttamaan tilinpäätöksen laadintaan ja sitä kautta finanssialan yrityksen tilinpäätöksen lukuihin. Työssä on myös tarkoitus tuoda esiin esimerkiksi finanssivalvonnan ja tilintarkastajien näkökannat, jolloin pystytään tuomaan erilaisten toimijoiden näkökulmia. Lähtökohtana ovat pohjatiedot omasta IFRS opinnäytetyöstä ja se päälle sitten tiedot, jotka olen kerännyt työtä tehdessä.</p> <p>Työn tutkimusosio toteutetaan haastattelemalla yksittäisiä ihmisiä, jotka työskentelevät IFRS9 parissa. Tämän avulla saadaan tutkittua miten käytännön tasolla nähdään uudistukset, joita IFRS9 tuo mukanaan. Tutkimuksen lisäksi työhön on kerätty laajasti tietoa IFRS9 ja myös finanssialasta. Näin saadaan luotua kokonaiskuva IFRS9 ja miten se vaikuttaa finanssialan toimijoihin.</p> <p>Lopulta sain kolme asiantuntija haastattelua, joiden avulla sai työhön finanssivalvonnan, tilintarkastajan ja yrityksen näkökulman, joiden pohjalta sain toimijoiden näkemyksen uuteen standardiin. Näiden lisäksi kokosin laajan tietopakettin liittyen IFRS9 teoria puoleen. Näiden pohjalta pystyin sitten vetämään yhteen vedon asioita.</p>	
Avainsanat: IFRS9, Käypä arvo, Suojauslaskenta, Rahoitusinstrumentti, Finanssiala	

<p>Authors Ojanen Valtteri</p>	<p>Group or year of entry Fina 08</p>
<p>The title of thesis IFRS9- FINANCIAL INSTRUMENT</p>	<p>Number of pages and appendices 59+7</p>
<p>Supervisor(s) Heli Kortessalmi</p>	
<p>My work is to study how the IFRS9 will affect the preparation of the financial statements and the financial sector, through the company's accounting figures. The work is also intended bring out for example, the Financial Supervisory Authority and the auditors' viewpoints, thus making it possible to bring different perspectives on the operators. The starting point is the base data in their own IFRS thesis and it then on top of the information that I have collected at work.</p> <p>The research component is carried out by interviewing individual people who work IFRS9 people. This provides researched how practical level, there is reforms which IFRS9 brings. In addition to research work has been collected extensive information on IFRS9 and the financial sector. This will create an overall picture of IFRS9 and how it affects the financial sector actors.</p> <p>Eventually I got three interviews, was to help the work of financial supervision, the auditor and the company's point of view, which gave me operators vision the new standard. In addition, I compiled a comprehensive information package relating to the theory IFRS9 half. Based on these, then I was able to pull a summary of things.</p>	
<p>Key words IFRS9, The fair value, Hedge accounting, Financial instrument, Financial sector</p>	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	6
1.1 Työn rajaaminen.....	7
1.2 Esimerkki yritys Pohjola Pankki Oyj.....	7
2 IFRS	9
2.1 Vertailtavuus	9
2.2 Ketkä käyttävät	10
2.3 Sijoittajan hyvä huomioida	11
2.4 Tilinpäätöksen esittäminen.....	12
2.5 Yrityksen tunnusluvut.....	13
2.5.1 Tase	14
2.5.2 Tuloslaskelma	16
2.5.3 Rahavirtalaskelma.....	17
2.5.4 Liitetiedot	18
2.6 Arvonlennukset.....	19
2.6.1 Keskeiset uudistukset.....	19
2.6.2 Arvojen arvioinnin tarkastelu.....	19
2.6.3 Arvonlennuksen kirjaaminen	20
2.6.4 Arvonlennustappion peruuttaminen	21
2.6.5 Arvonlennuksen raportointi.....	21
3. IFRS 9	23
3.1 Lähtötilanne IFRS 9 käyttöön otettaessa	24
4.2 Rahoitusvarojen luokittelu ja arvostaminen.....	25
3.2.1 Oman pääoman ehtoiset instrumentit	29
3.3 Liiketoimintamalli ajattelu	30
3.4 Suojauslaskelma	31
3.4.1 Käypän arvon suojaus.....	32
3.4.2 Rahavirran suojaus	32

3.4.3	Nettosijoituksen suojaus.....	33
3.5	Rahoitusvelkojen arvostaminen	33
4.	Finanssiala	35
4.1	Finanssiala maailmalla.....	35
4.1.1	Pankkiala.....	36
4.1.2	Muu finanssiala	37
4.2	Finanssiala Suomessa	39
4.2.1	Pankkitoiminta Suomessa.....	40
4.2.2	Muu finanssiala Suomessa.....	42
5.	Tutkimuksen aineisto ja sen tekeminen.....	44
5.1	Tutkimuksen tekeminen	45
5.2	Tutkimuksen aineisto.....	46
6.3	Aikaisemmat tutkimukset.....	46
6.	Tutkimus IFRS9 vaikutuksesta finanssialan yrityksen tilinpäätökseen.....	47
6.1.1	Suurimmat uudistukset Finanssivalvonnan näkökulmasta ja niiden vaikutus Suomeen	48
6.1.2	Onko IFRS9 tarpeellinen ja ketä se tulee palvelemaan	49
6.1.3	Voiko IFRS9 vaikuttaa nykyiseen eurokriisiin.....	49
6.1.4	Tuleeko IFRS9 voimaan suunnitellunlaisena.....	50
6.1.5	Käypään arvoon arvostus ja sen mielekkyys	50
6.2	Tilintarkastajan näkökulman	51
6.2.1	Suurimmat uudistukset tilintarkastajan näkökulmasta ja niiden vaikutus ..	51
6.2.2	Onko IFRS9 tarpeellinen ja ketä se tulee palvelemaan	52
6.2.3	Voiko IFRS9 vaikuttaa nykyiseen eurokriisiin.....	52
6.2.4	Tuleeko IFRS9 voimaan suunnitellunlaisena.....	52
6.2.5	Käypään arvoon arvostus ja sen mielekkyys tilintarkastajan näkökulmasta	53
7.3	Toimijan näkökulma	53
6.3.1	Suurimmat uudistukset toimijan näkökulmasta ja niiden vaikutukset	53
6.3.2	Onko IFRS9 tarpeellinen ja ketä se palvelee	54

6.3.3 Voiko IFRS9 vaikuttaa nykyiseen eurokriisiin.....	55
6.3.4 Tuleeko IFRS9 voimaan suunnitellun laisena.....	55
6.3.5 Käypään arvoon arvostus ja sen mielekkyys toimijan näkökulmasta	55
6.4 Haastatteluiden yhteenveto	55
7. Pohdinta.....	58
7.1 Tutkimustulosten yhteenveto	58
7.2 Luotettavuusarviointi	58
7.3 Oman kehityksen arviointi	59
LÄHTEET	
LIITTEET.....	
Liite1 Haastattelu kysymykset Finanssivalvontaan.....	
Liite2 Haastattelu kysymykset tilintarkastajalle	
Liite3 Haastattelu kysymykset pankin henkilölle	

1 JOHDANTO

Valitsin aiheeksi IFRS 9 standardin, koska olin kuullut siitä paljon ja olin kiinnostunut saamaan lisätietoja siitä. Kiinnostustani lisäsi se, että sen kerrottiin tuovan mukanaan huomattavia muutoksia opiskelemani finanssialan toimijoiden tilinpäätöksiin. Lisäksi se koski pörssiyrityksiä, joiden osakkeita omistan. Tämän takia asia koskee minua itseäni. Aihe täytti lisäksi hyvän aiheen kriteerit, koska se liittyi opiskelemaani aihealueeseen ja siihen sai hyvin liitettyä tutkimusta erilaisten tunnuslukujen muutoksista.

Työn tavoitteena on käydä läpi IFRS 9 standardia, ja tuoda esiin suurimmat uudistukset. Pyrin tuomaan esiin myös sen, mitä hyötyä uudistuksesta on sekä yrityksille että sijoittajille. Haluan kuitenkin samaan aikaan tuoda esiin sen, kuinka paljon uudistukset vaativat aikaa ja vaivaa yrityksille.

IFRS – tilinpäätös on tullut pakolliseksi vuoden 2005 alusta niille yrityksille, jotka ovat pörssilistattuja EU:n alueella. IFRS koostuu standardeista, jotka koskevat jokainen omaa liiketapahtuman kirjaamista. Uudessa käytännössä on enemmän sitovia säännöstyilyitä kun mihin vanhassa mallissa on totuttu. Tämän takia erimaalaisten yritysverailu helpottuu. Uutta tilinpäätöstä käyttävät pörssiyritykset.

Yritysten tunnuslukuihin IFRS on vaikuttanut jonkin verran, tosin itse laskentaperiaatteisiin se ei ole vaikuttanut. Taseeseen uudistukset ovat vaikuttaneet eniten, sillä kirjaamispaikat ja mahdollisuudet ovat muuttuneet. Tuloslaskelmaan on tullut muutoksia myös, mutta pienemmässä määrin kun taseessa. Huomattavin uudistus koskee poistoja, joita pitää tehdä entistä helpommin.

Yritys joutuu tekemään poistoja herkemmin kuin ennen, koska alennukset vaikuttavat yrityksen arvoon. Kun IFRS pyrkii antamaan mahdollisimman tarkan kuvan yrityksen arvosta, niin tämä on yksi tärkeimmistä uudistuksista.

Yrityksen pitää kirjata sekä maksettavat verot ja laskennalliset verot, koska vain silloin tulee todellinen kuva yrityksen tilanteesta. IFRS:n ja Suomen verotuksen välillä on vieläkin ristiriitoja, joita pyritään poistamaan muutaman vuoden aikana. Erot johtuvat siitä, että verotus ei ole sidoksissa vallitsevaan kirjanpitoikäytäntöön.

1.1 Työn rajaaminen

Työssä keskitytään ratkaisemaan se miten IFRS 9 tulee muutamaa omaisuus ja velkaerien arvostusta erityisesti finanssialalla. Työssä pyritään keskittymään juuri siihen puoleen, että miten se vaikuttaa tilinpäätöksen lukuihin ja sitä kautta yrityksen arvostukseen sijoittajien silmissä. Näiden kaikkien yhteenvetona sitten pyritään luomaan kokonaiskuva, miten IFRS 9 standardi tulee uudistamaan finanssialan toimijoiden ja erityisesti pankkien asemaa tulevaisuudessa.

Suurimpana yksittäisenä aiheena tulee olemaan se, kuinka tulevaisuudessa pitää arvioida tiettyjä omaisuuseriä. Se on myös yleisesti IFRS 9 suurin vaikutus, jota odotetaan ja jonka mukanaan tuovista vaikutuksista on spekuloitu kaikkeista eniten. Näiden vaikutuksesta yrityksen erilaisiin tunnuslukuihin pyritään löytämään tässä työssä vastaus, ja varsinkin löytämään vastaus niiden tunnuslukujen muutoksiin jotka ovat sijoittajille tärkeimpiä. Tällä tavalla työssä pyritään mahdollisimman hyvin yhdistämään IFRS 9 finanssialaan, jolloin se kuvastaa meidän koulutusalan painotusta.

1.2 Esimerkki yritys Pohjola Pankki Oyj

Tässä työssä esimerkki yrityksenä tulee toimimaan Pohjola Pankki Oyj, joka on pörsnotteerattu suomalainen finanssialan yritys. Se tarjoaa asiakkailleen pankki-, varallisuudenhoito ja vahinkovakuutus palveluita. Se kuuluu tiiviisti OP-Pohjola ryhmään, joka omistaa siitä yli puolet. Täten sen äänivalta on vahvasti suomalaisissa käsissä. Vaikka OP-Pohjola perustuu suurelta osin osuuskunta toimintaan, niin Pohjola pankki

on liikepankki. Pohjola pankki on OP ryhmän linkki ulkomaille ja sen yksi suurista tehtävistä on huolehtia osuuspankkien tarvitseman markkinarahan keräämisestä. Ryhmän ulkomailla toimivat tytäryritykset kuuluvat Pohjola pankin alaisuuteen. Se toimii siis ryhmän keskuspankkina ja on siten tärkeässä roolissa yrityksen toiminnassa. Tiivistä yhteistyöstä kertoo myös se, että Pohjola pankin tilinpäätöksen lopusta löytyy myös emoyhtiön luvut.

Pohjola pankki on muodostettu kahdesta perinteikkäästä toimijasta, jotka ovat kiinteä osa suomalaista finanssialan historiaa. Pohjola pankki nimi otettiin käyttöön vuonna 2008, kun fuusio Pohjola vahinkovakuutuksen kanssa saatiin lopullisesti pakettiin. Nimenmuutoksella haluttiin saada esiin yrityksen erilaiset toimintasegmentit. Ennen nimenmuutosta se tunnettiin OKO pankki Oyj nimellä. Molempien yritysten vahva historia näkyy vahvasti läpi, mutta kuitenkin niistä on pystytty rakentamaan yksi vahva kokonaisuus.

Pohjola pankki on pystynyt tekemään tasaisen vahvaa tulosta viime vuosien vaikka finanssialan kenttä on muuten ollut rajussa myllerryksessä. Yritys on myös läpäissyt helposti pankeille järjestetyt stressitestit, joka osoittaa sen vahvan vakavaraisuuden. Joten uuden IFRS 9 standardin ei pitäisi olla Pohjola pankille suuri murheen aiheuttaja. Millaisia muutoksia konkreettisesti tulee, niin niistä pyritään tekemään selkoa seuraavassa kappaleessa, jossa tutkitaan muutoksia.

(<https://www.pohjola.fi/pohjola/konserni/pohjola-lyhyesti?id=351000&srcpl=8>)

2 IFRS

IFRS (International Financial Reporting Standards) - tilinpäätös on tullut pakolliseksi vuodesta 2005 alkaen kaikissa yrityksissä, jotka ovat pörssilistattuja EU:ssa. IFRS koostuu standardeista ja niiden tulkinnoista, jotka sitten yhdessä muodostavat IFRS:n. Kukin standardi säätelee tietyn liiketapahtuman kirjaamista, arvostamista sekä esitettäviä tietoja koskevia vaatimuksia. Suomessa IFRS syrjäyttää Suomen oman systeemin eli FAS:n. (Roine, 2005.)

Eurooppalaisten yhteisten standardin kehittäminen on aloitettu jo 1990 – luvulla, mutta vasta nyt se on saatu toteutettua. Takana on se, että nykyään yritykset kansainvälistyvät vauhdilla. Tämän takia halutaan luoda kaikille samanlainen järjestelmä, joka helpottaa yritysten vertailua keskenään. Jotta yrityksiä olisi vielä helpompi verrata keskenään, niin on laadittu IFRS- laatimisperiaatteet, joita yrityksen tulee noudattaa. Laatimisperiaatteiden noudattamista valvotaan viranomaisten taholta, jonka halutaan lisäävän uskottavuutta. Suomessa tätä tehtävää hoitaa Rahoitustarkastus (RATA), joka valvoo myös yleisesti pörssikauppaa. (Roine, 2005.)

2.1 Vertailtavuus

IFRS sisältää enemmän sitovaa ja yksityiskohtaista säätelyä kuin mihin suomalaisessa systeemissä on totuttu. IFRS-tilinpäätökseksi voidaan kutsua vain sellaista tilinpäätöstä, jossa on noudatettu kaikkia standardeja ja virallisia tulkintoja. Uudet säännökset ovat tuoneet mukaan lisää läpinäkyvyyttä, joka helpottaa vertailua toiseen yritykseen. Vaikka kaikkien tulee noudattaa yhteisiä laatimisperiaatteita, niin yritykset voivat käyttää vaihtoehtoisia laskenta- ja esittämistapoja. Tällaisia vaihtoehtoja sisältyy esimerkiksi kun arvostetaan aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet, joten tällaisissa tilanteissa kannattaa huomioida, miten luku on saatu. Vertailukelpoisuutta heikentää myös se, että siirryttäessä IFRS – tilinpäätökseen yrityksillä on mahdolli-

suus hyödyntää tiettyjä helpotuksia. Tällaisessa tilanteessa yritys voi käyttää osassa tase-eriä vanhaa laatimisperiaatetta ja sitten puolestaan toisissa uutta systeemiä. (Roine, 2005.)

IFRS on tullessaan helpottanut huomattavasti erimaalaisten yritysten vertailua, koska ennen systeemit saattoivat erota huomattavastikin toisistaan. Tosin vaikka vertailtavuus on parantunut, niin laskentaperiaate vaihteluiden takia kaikki luvut eivät ole suoraan verrannollisia. (Roine, 2005.)

2.2 Ketkä käyttävät

IFRS on vuoden 2005 alusta käytössä kaikissa pörssiyhtiöissä Euroopassa. Tämä on hyvä asia niille pitkällä aikavälillä, koska silloin niiden on helpompi verrata itseään ulkomaisiin kilpailijoihin. Ulkomaisen rahoituksen suhteen IFRS auttaa, koska silloin rahoittajien on helpompi tutkia lukuja yhden standardin pohjalta. Uusien standardien nopea opetteleminen on myös tärkeää, koska se luo hyvän kuvan yrityksen johdosta. Tämä kuva on erittäin tärkeää, kun yritys hakee lainaa. Tosin alussa tämä aiheuttaa lisää töitä yrityksille, kun täytyy totutella uuteen systeemiin. Systeemi vaikuttaa koko organisaatioon, koska kaikki asiat täytyy ilmoittaa uusien standardien pohjalta. (Roine, 2005.)

Koska IFRS koskee pörssiyhtiöitä, niin se vaikuttaa myös sijoittajiin. Sijoittajien kannalta yhtenäinen järjestelmä on hyvä, koska silloin on helpompi verrata kotimaisia yrityksiä ulkomaisiin yrityksiin. Tämä on tärkeä ominaisuus nykypäivän pörssissä, jossa sijoittaminen ulkomaille on hyvin helppoa. Nämä asiat koskevat sekä piensijoittajia että suuria kotimaisia omistajia. Erityisesti piensijoittajia tämä helpottaa, koska heillä ei ole mahdollisuutta käyttää niin paljon aikaa asioiden tutkimiseen. Uudet standardit tuovat mukanaan myös sellaisia uudistuksia, joihin sijoittajan on hyvä tutustua. Niistä kerrotaan lisää seuraavassa luvussa. (Roine, 2005.)

2.3 Sijoittajan hyvä huomioida

Sijoittajan on erittäin tärkeä katsoa yhtiön tasetta, koska siihen uudistukset ovat vaikuttaneet eniten. Tähän vaikuttaa se, että tulevaisuudessa vaihtuu se, mitä saa mi-hinkin kirjata. Sijoittajan kannattaa katsoa miten tase muuttuu, sillä siellä on saattanut muhia suuria kuplia erilaisissa erissä. Tämän takia yritysten taseet kasvavat ja oman pääoman tuotto laskee joka on tärkeä huomata, koska sijoittajat usein tutkivat tark-kaan oman pääoman tuottoa. (Salin, 2005, 72.)

Uusi tekniikka saattaa myös vaikuttaa yrityksen tulokseen erittäin merkittävästi yleen-sä vaikutus on positiivinen. Esimerkiksi Metson vuoden 2004 nousi pelkällä tilipää-töserolla 186 %. Tulos saattaa myös kärsiä suurista alaskirjauksista, sillä niiden vaara on kasvanut IFRS:n mukana. Suurimmat paineet kohdistuvat liikearvoon, josta saattaa tulla jopa satojen miljoonien tappiot. Tähän asiaan palataan tarkemmin taseen kohdal-la. Se saattaa tehdä myös sijoittajien mielestä ennen kalliista osakkeista halvan tästä hyvänä esimerkkinä on Kesko, jonka hinta/ tulossuhde laski 16:sta 10:een. Tällaisten huomattavien muutosten takia jokaisen sijoittajan kannattaa opetella lukemaan IFRS – tilinpäätöstä. Tämä kannattaa aloittaa siitä, että vertaa yritysten vertailulukuja vuodelta 2004. Alla olevassa Elisa Oyj:n taulukossa on vertailtu muutamia sijoittajia kiinnostavia lukuja. Elisan kohdalla muutos on ollut hyvästä, koska tärkeimmät luvut eli sijoitetun pääoman tuotto ja oman pääoman tuotto ovat nousseet. (Salin 2005, 72.)

Taulukko 1. Elisa Oyj:n keskeiset tunnusluvut

Keskeiset tunnusluvut	FAS	muutos	IFRS
	1-12/2004	1-12/2004	
Korollinen nettovelka, milj. euroa	411	51	462
Sijoitetun pääoman tuotto, %	13,6 %	2,1 %	15,7 %
Oman pääoman tuotto, %	13,7 %	5,5 %	19,2 %
Omavaraisuusaste, %	51,1 %	-1,8 %	49,3 %
Velkaantumisaste, %	46,4 %	4,2 %	50,6 %

(Nummenkoski, 2005)

2.4 Tilinpäätöksen esittäminen

Yritysten on heti alusta saakka esitettävä täydellinen IFRS-tilinpäätös, tosin joitakin pieniä helpotuksia on annettu, joka tulivat jo esiin vertailtavuusosuudessa. Tulevaisuudessa esittämiseen saattaa tulla helpotuksia, koska standardeja muutetaan. Yrityksen täytyy tilinpäätöksen yhteydessä esittää vähintään yhden vertailukauden luvut, jotka ovat IFRS - muodossa. Jos yritys esittää monen vuoden ajalta vertailulukuja, niin sen on esitettävä ne kaikki IFRS - muodossa. Vertailutietoihinkin on mahdollista saada helpotusta, mutta se riippuu siitä, koska yritys on ottanut IFRS:n käyttöön. (Halonen ym., 2006, 32) (Roine, 2005.)

Kun yritykset siirtyvät IFRS – tilinpäätökseen on niiden annettava erilaisia siirtymää koskevia tietoja. Selostus siitä miten siirtyminen vanhasta tilinpäätösmallista uuteen on vaikuttanut aiemmin kertomaan taloudelliseen asemaan, toiminnan tulokseen ja rahavirtoihin. Yrityksen täytyy antaa täsmäyslaskenta aikaisemmin noudatetun tilinpäätöksen ja uuden systeemin väliltä. Täsmäyslaskelma pitää myös tehdä tuloksesta samalla tyyllillä, mutta laskelma pitää tehdä myös vertailuluvuista. Näiden lisäksi on esitettävä IAS(International Accounting Standards) 36:n edellyttämät liitetiedot, mikäli IFRS – siirtymässä on kirjattu arvonalentumistappioita tai peruttu aikaisemmin kirjattuja ar-

vonalentumistappioita. IAS on entinen kansainvälinen järjestelmä, joka toimii osittain IFRS:n rinnalla. (Halonen ym., 2006, 33.)

Vaikka yrityksellä olisi käytössä IFRS-menetelmä, niin sen täytyy ottaa huomioon, mitä kirjanpitolaisissa sanotaan. Kirjanpitolain 7a - luvussa säädetään niistä kansallisista säännöksistä, joita myös IFRS – tilinpäätöksen laativan yrityksen tulee noudattaa. 7a-luvussa on sellaisia asioita, jotka eivät sovellu IFRS – tilinpäätökseen. Näiden kirjanpitolain kohtien lisäksi on osakeyhtiölaissa määritelty asioita, joita yrityksen tulee noudattaa. Ne ovat lisätietovaatimuksia, jotka koskevat esimerkiksi tunnuslukuja ja toimintakertomusta. Kirjanpitolain 7a:n 5§ mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää sellaisia IFRS – tilinpäätöksessä annettavia lisätietoja, joiden esittämiseen IFRS-standardit eivät velvoita. Sellaisia tietoja, jotka on määrätty esitettäväksi kansallisesti kutsutaan niitä täydentäviksi liitetiedoiksi. (Halonen, 2006, 32;Roine, 2005.)

2.5 Yrityksen tunnusluvut

Itse laskentaperiaatteisiin IFRS ei ole vaikuttanut mitenkään, mutta koska se vaikuttaa tilikauden tulokseen ja taseeseen, niin se vaikuttaa samalla tunnuslukuihin. Muutoksia tulee myös siihen, mitä saa kirjata mihinkin. IFRS tuo mukanaan sen, että yritysten jotkut tunnusluvut saattavat heilahdella rajusti vuodesta toiseen. Tästä esimerkkinä toimii kappaleen lopussa oleva taulukko, jossa on vertailtu muutamien kotimaisten pörssiyhtiöiden tunnuslukujen muutosta. Kuten siitä käy ilmi, niin lukujen muutossuuntaa ei voi tarkkaan määritellä, koska eri yhtiöissä uudistukset vaikuttavat eri tavalla. Esimerkiksi Koneen tulos nousi yli euron, kun taas UPM:n tulos putosi yhdeksän senttiä. Jokin kirjaus muutos saattaa nostaa toisen yrityksen tulosta, kun se samaan aikaan toimii täysin päinvastoin toisessa yrityksessä.(Roine, 2005.)

Tulevaisuudessa jotkut poistot saattavat vaihdella rajusti vuodesta toiseen ja sitä kautta vaikuttaa jopa suuresti sen vuoden tulokseen. Tasetta uusi esittämistapa yleisesti lihot-

taa, joka puolestaan pienentää yrityksen oman pääoman tuottoa. Kuten aikaisemmin on todettu sijoittajille oman pääoman tuotto on tärkeä, joten yritysten on entistä vaikeampi täyttää sijoittajien toiveita. Uuden käytännön takia yritykset joutuvat, myös esittämään enemmän liitetietoja liittyen tunnuslukuihin. (Roine, 2005.)

Taulukko2. Esimerkkejä IFRS:n vaikutuksista

	Tulos/osake		Omavaraisuusaste	
	euroa, 2003		%, 2003	
	FAS	IFRS	FAS	IFRS
Amer	2,77	3,35	51	49
Kemira	0,62	0,64	44	41
KONE	3,10	4,77	30	30
Outokumpu	0,54	0,68	32	33
UPM	0,70	0,61	48	43

(Roine 2005.)

2.5.1 Tase

IFRS:ssä ei määritellä tarkkaa tasekaavaa, mutta IAS 1- tilinpäätöksen esittäminen – standardissa määritellään, mitä sen täytyy vähintään sisältää. Lisäksi esitetään sellaisia eriä, otsikoita ja välisummaa, joita tarvitaan siihen että voidaan muodostaa oikea kuva yrityksen taloudellisesta asemasta. Tase esitetään lyhyt- ja pitkäaikaisiin eriin jaettuna, jollei likvidiyteen perustuvan esittämistavan mukainen informaatio ole luotettavampaa ja merkityksellisempää. Kaikki olennaiset erät esitetään tilinpäätöksessä erillään ja epä-olennaiset yhdistettyinä samanluonteisiin tai samaa tarkoitusta palvelevien erien kanssa. (Halonen ym. 2006, 131; IFRS - tilinpäätösmalli 2005, 12.)

Taseen eriä tullaan tulevaisuudessa kirjaamaan enemmän käypään arvoon, ja niiden muutoksia tulee kirjata liitetietoihin. Jatkossa kaikki rahoitusinstrumentit ja biologiset

hyödykkeet tulee arvostaa niiden käypään arvoon, minkä takia esimerkiksi metsäyrittäjien tulee arvioida metsässä kasvavan puun todellinen arvo. Tällä pyritään helpottamaan sijoittajien työtä siinä vaiheessa, kun he arvioivat yrityksen riskejä.

Yrityksen tulee eritellä myytäväksi tarkoitettut pitkäaikaiset omaisuuserät ja luovutettavien erien ryhmien varat ja velat erikseen muista varoista ja veloista. Suoraan omaan pääomaan kirjatut kertyneet tuotot ja kulut, jotka ovat pitkäaikaisia esitetään erikseen omassa pääomassa.

Osakkuusyhtiöihin tehdyt sijoitukset, joihin sovelletaan pääomaosuusmenetelmää, luokitellaan pitkäaikaisiksi varoiksi ja esitetään taseessa omana eränä. Omat osakkeet puolestaan esitetään oman pääoman vähennyksenä. Niiden hankinta tai luovutus esitetään tilinpäätöksessä oman pääoman muutoksena. Kun yritys sijoittaa kiinteistöön niin se kirjataan taseeseen täydestä arvosta. (Halonen ym., 2006, 133.)

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenosta, joka ylittää konsernin osuuden 1.1.2004 jälkeen hankitun yrityksen nettovarallisuudesta käypästä arvosta hankinta tilanteessa. Nykyään yritykset joutuvat alaskirjaamaan välittömästi arvon kun odotukset pettävät, kun ennen saman pystyi tekemään vaikka kymmenen vuoden ajan. Tämä on nimenomaan ajanut monet yritykset ongelmiin, koska ne joutuvat tekemään suuria alaskirjauksia. Tämä on juuri se mitä sijoittajien kannatta huomioida, sillä alaskirjaukset saattavat romahduttaa yrityksen tuloksen. Uudet IFRS – säännökset ovat alkaneet paljastaa huonoja yrityskauppoja, ja tämän takia vuonna 2006 UPM – Kymmene ja M- Real ilmoittivat huomattavista alaskirjauksista. Samaan aikaan riski on kasvanut sellaisissa yrityksissä, jotka ovat kasvaneet rajusti yritysostoin. Suomessa suurimmassa vaarassa ovat Sanoma, Tieto ja Kone, joista kahden ensimmäisen liikearvot ovat yli 100 % suhteessa omaan pääomaan. (Hersti, 2006, 2.)

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen vain, jos hyödykkeen hankintameno on määriteltävissä luotettavasti ja jos on todennäköistä, että hyödykkeestä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu yrityksen hyväksi. Patentit, tavaramerkit ja lisenssit, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintamenoonsa ja kirjataan tasapoistoina tuloslaskelmaan. Hyödykkeet, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika ei kirjata poistoina, vaan ne testataan vuosittain arvonalennusten varalta. (Halonen ym., 2006, 134.)

2.5.2 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma tulee esittää joko kululaji- tai toimintakohtaista jaottelua käyttäen kun yritys on päättänyt kumpaa se käyttää, niin sitä esittämismuotoa pitää noudattaa jatkuvasti. IFRS ei säätele tällekkään tarkkaa laskukaavaa, vaan IAS 1 tilinpäätöksen esittäminen – standardissa on määritelty tiedot, jotka vähintään täytyy ilmoittaa. Lisäksi täytyy kertoa tiedot, joilla on merkitystä yrityksen taloudellisen tuloksen ymmärtämisen kannalta. (Halonen ym. 2006, 126;IFRS - tilinpäätösmalli 2005, 7.)

IFRS edellyttää julkisen kaupankäynnin kohteena olevien yritysten laimentamattoman ja laimennusvaikutuksella oikaistun osakekohtaisen tuloksen esittämistä. Laimentamattoman ja laimennusvaikutuksella oikaistu yrityksen kantaosakkeiden omistajille kuuluva osakekohtainen tulos jatkuvan toiminnan voitosta tai tappio tulee esittää samalla sivulla tuloslaskelman kanssa kaikilta esitettäviltä kausilta, ja ne tulee esittää vaikka luvut olisivat negatiivisia. Kauden voiton tai tappion jakautuminen emoyrityksen omistajille ja vähemmistöille tulee erotella tuloslaskelmassa. Satunnaiseriä ei saa esittää, joten tulevaisuudessa yritykset eivät enää esitä tulosta satunnaiserien jälkeen. Tämä näkyy taulukossa Elisan kohdalla niin, että voitto ennen veroja on pienempi kuin suomalaisessa systeemissä. (Halonen ym., 2006, 126), (IFRS - tilinpäätösmalli 2005, 8.)

Lopetetun toiminnon tulos esitetään tuloslaskelmassa erikseen yhtenä lukuna ja se koostuu seuraavista kahdesta osasta, jotka ovat lopetetun toiminnon tulos verojen jälkeen ja verojen jälkeinen voitto tai tappio. Jos yhteisö esittää lopetetun toiminnon, sen tulee esittää erikseen lopetetun toiminnon laimentamaton ja laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos joko tuloslaskelmassa tai liitetiedoissa. (Halonen ym., 2006, 130), (IFRS - tilinpäätösmalli 2005, 10.)

Yritykset joutuvat tekemään yhä enemmän poistoja, ja entistä nopeammin. Tämä vaikuttaa automaattisesti yrityksen tulokseen, koska poistot vaikuttavat tilikauden tulokseen. Elisan kohdalla tämä näkyy siinä, että IFRS:n mukaan yrityksen pitää tehdä yli 20 miljoonaa euroa enemmän poistoja verrattuna suomalaiseen järjestelmään. (Halonen ym., 2006, 130;IFRS - tilinpäätösmalli 2005, 11.)

2.5.3 Rahavirtalaskelma

Rahavirtalaskelmassa esitetään kauden rahavirrat, jotka pitää jaotella liiketoiminnan, investointien ja rahoitusten rahavirtoihin. Rahavirtalaskelma on pakko esittää IFRS:n takia, kun ennen se oli vapaaehtoista. Liiketoiminnan rahavirta voidaan esittää kahdella tavalla joko käytetään suoraa tai epäsuoraa esittämistapaa. Investoinneista ja rahoituksesta saadut ja suoritettut maksut esitetään yleensä bruttomääräisinä pääryhmittäin kahden seuraavaa nettomääräisinä esitettävää erää lukuun ottamatta. Asiakkaiden puolesta saadut ja suoritettut maksut esitetään, kun rahavirrat ovat enemmän asiakkaiden kuin yhteisön toimintaa. Lisäksi esitetään saadut ja suoritettut maksut sellaisista eristä, jotka ovat nopeakiertoisia ja joiden määrät ovat suuria ja juoksuajat lyhyitä. (Halonen ym., 2006, 141.), (IFRS - tilinpäätösmalli 2005, 14.)

Valuuttakurssien muutokset esitetään rahavirtalaskelmassa IAS 7 – standardin kappaleen 28 mukaisesti. Saaduista ja maksetuista koroista ja osingoista johtuvat rahavirrat pitää esittää omina erinään. Kaikki erät tulee vuodesta toiseen esittää johdonmu-

kaisesti, joten sama erä pitää olla kirjattuna liiketoimintaan, investointeihin tai rahoitukseen kuuluvaksi. (Halonen ym., 2006, 141.; IFRS - tilinpäätösmalli 2005, 15.)

Tuloveroista johtuvat rahavirrat esitetään omana eränään ja luokitella liiketoiminnan rahavirroiksi, jollei niiden voida erityisesti osoittaa kuuluvan rahoitukseen tai investointeihin. Tytäryritysten tai muiden liiketoimintayksiköiden ostosta tai myynnistä syntyvät rahavirrat pitää ilmoittaa oma eränään, ja ne luokitellaan investointeihin. (Halonen ym., 2006, 141.)

2.5.4 Liitetiedot

Liitetiedoissa esitetään tilinpäätöslaskelmien lisäksi annettavaa informaatiota, joka sisältää sanallisia kuvauksia tai erittelyjä tilinpäätöslaskelmiin sisältyvistä eristä sekä tietoa eristä, jotka eivät ole merkittävissä tilinpäätöslaskelmiin. IFRS on tuonut mukanaan sen, että verrattuna suomalaiseen systeemiin nykyään pitää antaa huomattavasti enemmän liitetietoja. Kukin taseen, tuloslaskelman ja rahavirtalaskelman erän tulee sisältää viittaus mahdolliseen liikeinformaatioon ja päinvastoin. (Halonen ym., 2006, 146.; IFRS - tilinpäätösmalli 2005, 22.)

IFRS mukaisen tilinpäätöksen laativan yrityksen on esitettävä myös sellaisia liitetietoja, jotka eivät sisälly IFRS-standardeihin. Esimerkiksi KPA 2:8 § 1 momentin 1 kohta edellyttää, että tilinpäätöksessä on esitettävä henkilöstön keskimääräinen luku ryhmitäin eriteltynä. Yritysten pitää nykyään esittää johtajien palkat, palkkiot ja eläkesitoumukset henkilöittäin eriteltynä lisää yrityksen läpinäkyvyyttä ja karsii kohtuuttomat palkkiot. Johdolla tarkoitetaan tässä kohtaa toimitusjohtajaa, hänen sijaistaan, hallituksen ja hallituneuvoston jäseniä ja varajäseniä sekä vaativiin toimielimiin kuuluvia henkilöitä. Tämä asetus tuli voimaan vuonna 2005. Aiemmin nämä tiedot piti antaa toimieliinkohtaisesti, joten silloin ei saatu tietoon yksittäisen ihmisen tietoja. (Halonen ym., 2006, 148.; IFRS - tilinpäätösmalli 2005, 24.)

2.6 Arvonalennukset

Omaisuu­den arvon alentuminen – standardia sovelletaan melkein kaikkiin omaisuuseriin paitsi niihin, joita koskevat tarkemmat kirjaamista ja arvostamista koskevat vaatimukset on annettu muissa IFRS –standardeissa. Näitä ulkopuolelle jääviä eräiä ovat muun muassa työsuhde–etuudet, vaihto–omaisuus ja pitkäaikaishankkeet, joille on kaikille määritelty omat soveltamis–säännöt omis­sa standardeissa. Yleisimpiä arvonalennuskohteita ovat maa–alueet, rakennukset ja koneet, joihin sovelletaan aineellisen käyttöomaisuuden IAS 16 määräyksiä. (Halonen ym. 2006, 369.)

2.6.1 Keskeiset uudistukset

Suomalaisessa käytännössä oli vain vähän omaisuuden arvonalentamista koskevia määräyksiä, joten yritykset joutuvat olemaan aktiivisempia taseensa päivittämissä. Tämän on jo moni suomalainen pörssi­yhtiö huomannut, kun ne ovat olleet pakotettuja huomattaviin arvonalennuksiin. Ennen arvonalennuksia joutui tekemään vain, jos arvo oli alentunut pysyvästi. Nykyään alennuksia pitää tehdä vaikka tilanne olisi tilapäinen, joten yrityksen on ryhdyttävä toimenpiteisiin huomattavasti nopeammin. Suomalaisessa käytännössä ei ollut myöskään määritelty, milloin arvonalennustarvetta pitää arvioida. Nykyään IFRS:ssä tämä on kerrottu erittäin tarkasti. Myöskään arvonalennuksen määrästä ei suomalaisessa järjestelmässä ollut määräyksiä, joka on myös korjattu uudessa käytännössä. Käyttöomaisuushyödykkeiden kohdalla pitää myös nykyään tehdä arvonalennukset huomattavasti aikaisemmin kuin mihin suomalaisessa järjestelmässä on totuttu. (Halonen ym. 2006, 369.)

2.6.2 Arvojen arvioinnin tarkastelu

Liikearvon ja vaikutusajaltaan rajoittamattomien aineettomien hyödykkeiden testaus pitää suorittaa kerran vuodessa, vaikka ei olisi mitään viitteitä arvonalennuksista. Jos

yritys kuitenkin huomaa tilikauden aikana muutoksia arvoissa, niin ne pitää kirjata välittömästi. Tilinpäätöksessä on ilmoitettava uusimmat luvut, jotta siitä käy ilmi yrityksen todellinen taloudellinen tilanne. Tosin joissakin poikkeustapauksissa saa käyttää edellisen vuoden lukuja. Koska yrityksen tulee esittää osavuosikatsaus samalla tavalla kuin tilinpäätös, niin myös siitä tulee huomioida arvonalennukset. (Halonen ym. 2006, 372.)

Kun testeihin ryhdytään, niin saadaan soveltaa olennaisuuden periaatetta. Jos aikaisemmin tehdyissä laskelmissa omaisuuserän kerryttävissä oleva rahamäärä on ollut merkittävästi tasearvoa suurempi, arvonalennustesti tulee tehdä vain siinä tapauksessa, että on ollut sellaisia tapahtumia, jotka ovat voineet poistaa eron. Aikaisemmat laskelmat ja analyysit saattavat osoittaa sen, että omaisuuserän tulevaisuuden kerryttämä rahamäärä ei muutu herkästi. Tällöin arvonalennustestausta ei tarvitse välttämättä tehdä, vaikka olisi huomattu muutoksia. Kun on todettu viitteitä siitä, että arvo saattaa olla alentunut, mutta testi ei antanut aihetta arvonalentumiskirjaukselle, niin yrityksen täytyy kuitenkin tarkastella uudelleen omaisuuserän poistoaikaa, ja sitä kautta suhteuttaa se muuttuneisiin olosuhteisiin. (Halonen ym. 2006, 373.)

2.6.3 Arvonalennuksen kirjaaminen

Kun yrityksessä huomataan, että arvo on muuttunut, niin se kirjataan välittömästi kirjanpitoon. Jos kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin kirjanpitoarvo, niin erotus kirjataan arvonalennustappiona tuloslaskelmaan. Kun kyseessä on rahavirtaa tuottava yksikkö, niin tulee myös ratkaista, kuinka arvonalentumiskirjaus kohdistetaan yksikköön kuuluville omaisuuserille. IAS 36 mukaan arvonalennustappio kohdistetaan ensisijaisesti liikearvoon, jonka jälkeen tappioita kohdistetaan muille omaisuuserille suhteellisten osuuksien mukaan. Tämä sen takia, että liikearvon katsotaan menettävän arvonsa ensimmäisenä. (Halonen ym. 2006, 408.)

2.6.4 Arvonlennustappion peruuttaminen

IFRS:n mukaan aikaisemmin kirjatun tappion saa peruuttaa, mikäli perusteita tappioille ei ole tai tappion määrä on pienentynyt. Mikäli tilinpäätöstä laadittaessa todetaan viitteitä tällaisista positiivista omaisuuserään tai rahavirtaan tuottavaan yksikköön liittyvistä muutoksista, niin yrityksen tulee arvioida näiden erien kerryttävissä oleva rahamäärä. Jos yritys tekee peruutuksen, niin sen tulee jakaa varat rahavirtaa tuottaville yksiköille niiden kirjanpitoarvon suhteessa. Tasearvo ei saa kuitenkaan ylittää sitä kirjanpitoarvoa, joka omaisuuserällä olisi alkuperäisen poistosuunnitelman mukaan ilman arvonlennustappiota. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että palataan noudattamaan alkuperäistä poistosuunnitelmaa. (Halonen ym. 2006, 410.)

Arvonlennustappioiden tekeminen on yleisesti täysin laillista, mutta löytyy yksi erä, josta sitä ei saa tehdä sillä kerran poistettua liikearvoa ei saa palauttaa missään olosuhteissa. Tätä kieltoa on perusteltu sillä, että mikäli liikearvon osalta arvon voidaan katsoa palautuneen, niin se yleensä johtuu yrityksen omista tekemisistä. Tämän takia sen aktivoiminen taseeseen ei ole IFRS-periaatteiden mukaan sallittua.

(Halonen ym. 2006, 410.)

2.6.5 Arvonlennuksen raportointi

Raportoidessa arvonlennustestauksesta siinä tulee käsitellä käypäarvo, käyttöarvo ja kirjanpitoarvon määrittäykset. Raportin runkoon ei ole mitään tarkkaa mallia, mutta siinä olisi hyvä esittää ainakin seuraavia tietoja: yhteenveto ja johtopäätökset, tausta ja kirjanpitoarvojen määrittäminen, arvonalentumistestauksen laskelmat ja herkkyyslaskelmat sekä niiden kuvaus ja analysointi. Näiden lisäksi yrityksen tulee antaa laajat liitetiedot, joissa annetaan tarkempia tietoja arvonlennustappioista tai niiden peruutuksista. Jokainen arvonlennustappio pitää käsitellä tarkasti, ja niistä on annettava esimerkiksi selvitys siitä mistä tappio on johtunut. (Halonen ym. 2006, 411.)

Yrityksen tulee dokumentoida raportit ja laskelmat erittäin tarkasti ja niin, että ulkopuolinen ihminen pystyy tarkastamaan ja ymmärtämään ne. Tämä on myös hyödyksi yritykselle, koska mahdollisen henkilöstö vaihdoksen kohdalla uusi työntekijä voi tarkistaa dokumenteista vanhat tiedot vaivattomasti. Tämä edellyttää sitä, että yrityksen pitää myös dokumentoida aineisto, jonka perusteella raportit ja laskelmat on tehty. Yrityksen pitää myös ilmoittaa se, mitä arvonmäärittämissä menetelmää on käytetty. (Halonen ym. 2006, 411.)

3. IFRS 9

IFRS 9 on haluttu luoda, koska pitkin matkaa on haettu palautetta ja kommentteja toimijoilta miten sen edeltäjä IAS39 standardi on toiminut. IAS 39 on koettu monta kertaa hyvin sekavaksi ja siksi on pyritty luomaan parempi järjestelmä tilalle. IASB (International accounting Standards board) ja FASB (Financial Accounting Standards Board) ovat ajaneet jo pidempään sääntelyn muuttamista yksikertaisemmaksi. Ensimmäiset askeleet uudistuksille otettiin vuonna 2005 ja vuonna 2008 saatiin jo aikaan päätöksiä. Tällöin julkaistiin IASB:n keskustelupaperi, joka antoi paljon positiivisi viitteitä. Varsinainen IFRS 9 prosessi pääsi kovaan vauhtiin vuonna 2009, kun G-20 maat alkoivat vaatia vauhti prosessiin. Maiden johto puhui asiasta sekä valtioiden että yritysten suulla, koska niiden mielestä lainsäädäntöä oli muutettava nopeasti yksikertaisemmaksi. Toisena suurena tekijänä oli SEC:n (U.S. Securities and exchange comission) muuttuminen myötämielisemmäksi IFRS standardeja kohtaan. SEC on tuonut esiin mahdollisuuden, että vuonna 2014 voisivat yritykset raportoida lukujaan Yhdysvalloissa IFRS standardien mukaisina. (IAS Plus 1)

IASB näki uudistuksen niin laajana, että se päätti jakaa sen valmistelun neljään jonka avulla pyrittiin helpottamaan yritysten taakkaa valmistelu asioissa. Kun haluttiin saada standardien käyttäjiltä mielipiteitä, niin tällöin saatiin yksityiskohtaisempaa tietoa. Ensimmäinen osio julkaistiin vuoden 2009 marraskuussa, joka kantoi nimeä ” Financial Instruments”. Tämä oli siis IFRS:n virallinen osuus, joka koski luokittelua ja arvostamista rahoitusvaroissa. Samoista asioista jotka liittyivät rahoitusvelkoihin pyydettiin kommentteja toimijoilta puolestaan vuoden 2010 heinäkuuhun mennessä. Arvonaleutumisista julkaistiin ensimmäiset ehdotukset vuoden 2009 puolella ja niihin sitten sai ehdottaa muutoksia myös vuoden 2010 kesään saakka. Suojauslaskelmien aika oli näiden jälkeen ja niistä julkaistiin ehdotuksia vuoden 2010 viimeisellä kvartaalilla. Varojen ja velkojen netottaminen osio otettiin esiin samoihin aikoihin, kun käsiteltiin myös

suojauslaskelma asiaa. Netottaminen koskee myös johdannaisia, jotka ovat olleet hyvin hankalia ennen tätä uudistusta. Tähän suurena syynä on se, että johdannaisten määrä on kasvanut suuresti viime vuosien aikana.

IFRS 9 ei ole tällä hetkellä vielä käytössä, mutta se tulee lopullisesti käyttöön vuonna 2015, jos suunnitelmiin ei tule muutosta. Silloin siis pitäisi vihdoinkin saada pitkän valmistelun tulos käyttöön. Alun perin IFRS 9 piti ottaa käyttöön jo vuonna 2013, mutta koska haluttiin saada koko paketti voimaan yhdellä kertaa niin aikataulua lykätettiin. Yritykset saavat jo nyt käyttää IFRS 9 standardia, jos niin haluavat. Toki harva ottaa sitä etukäteen käyttöön, koska se saattaa muotoutua vielä ennen lopullista käyttöön ottoa. (IAS Plus 1)

Muutos vie aikaa ymmärrettävästi, koska niin moni asia muuttuu ja IFRS 9 on valtava muutos etenkin finanssialan yrityksille. Toki muutos koskee kaikkia yrityksiä, jotka käyttävät IFRS standardeihin pohjautuvaa mallia. Nykypäivänä oikeastaan kaikki pörssi yhtiöt käyttävät rahoitus instrumenttejä toiminnassaan, joten sikäli uudistus on hyvin merkittävä. Uudistus tuo mukaan sellaisia uudistuksia, jotka saattavat heilauttaa yritysten tuloksia hyvinkin huomattavasti. Varsinkin markkinatilanteen muutokset heijastuvat vahvemmin yritysten omaisuuseriin, koska käypään arvoon arvostaminen on yleinen tyyli. (PWC 1)

3.1 Lähtötilanne IFRS 9 käyttöön otettaessa

IAS 39 toi aikoinaan ensimmäisen kerran käypään arvoon arvostamisen käyttöön ja oli tullessaan suuri uudistus. Ennen uutta standardia rahoitusinstrumentteihin liittyvät asiat oli käsitelty vain IAS 39 alla, jossa käsiteltiin miten ne kirjataan ja arvostetaan. IFRS 9 pyrkii yhä enemmän luomaan läpinäkyvyyttä yritysten taseisiin, jotta mahdolliset riskit pystytään tunnistamaan jo ennen niiden toteutumista.

Lähtökohtana on aina se, että kaikki kirjataan niiden käypään arvoon, mutta joitakin poikkeuksia on myös jolloin sitä ei pystytä käyttämään. Näitä erivapauksia saa mikäli käypään arvoa ei pystytä määrittelemään tai ne eivät ole likvidejä. Tähän kyseiseen arvostamisen tapaan nojaa myös uusi IFRS 9 standardi. Rahoitusvarat lajitellaan neljään eri luokkaan, jotka ovat:

- Tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat
- Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset
- Yrityksen myöntämät lainat ja muut saamiset
- Myytävissä olevat rahoitusvarat

Varat siis jaetaan neljään osaan ja velat jaetaan puolestaan kahteen osaa, jotka ovat:

- Kaupankäynti tarkoituksessa pidettävät velat
- Muut kuin kaupankäynti tarkoituksessa pidettävät velat

Varojen ja velkojen jakaminen eri alaryhmiin helpottaa selvästi niiden analysointia.

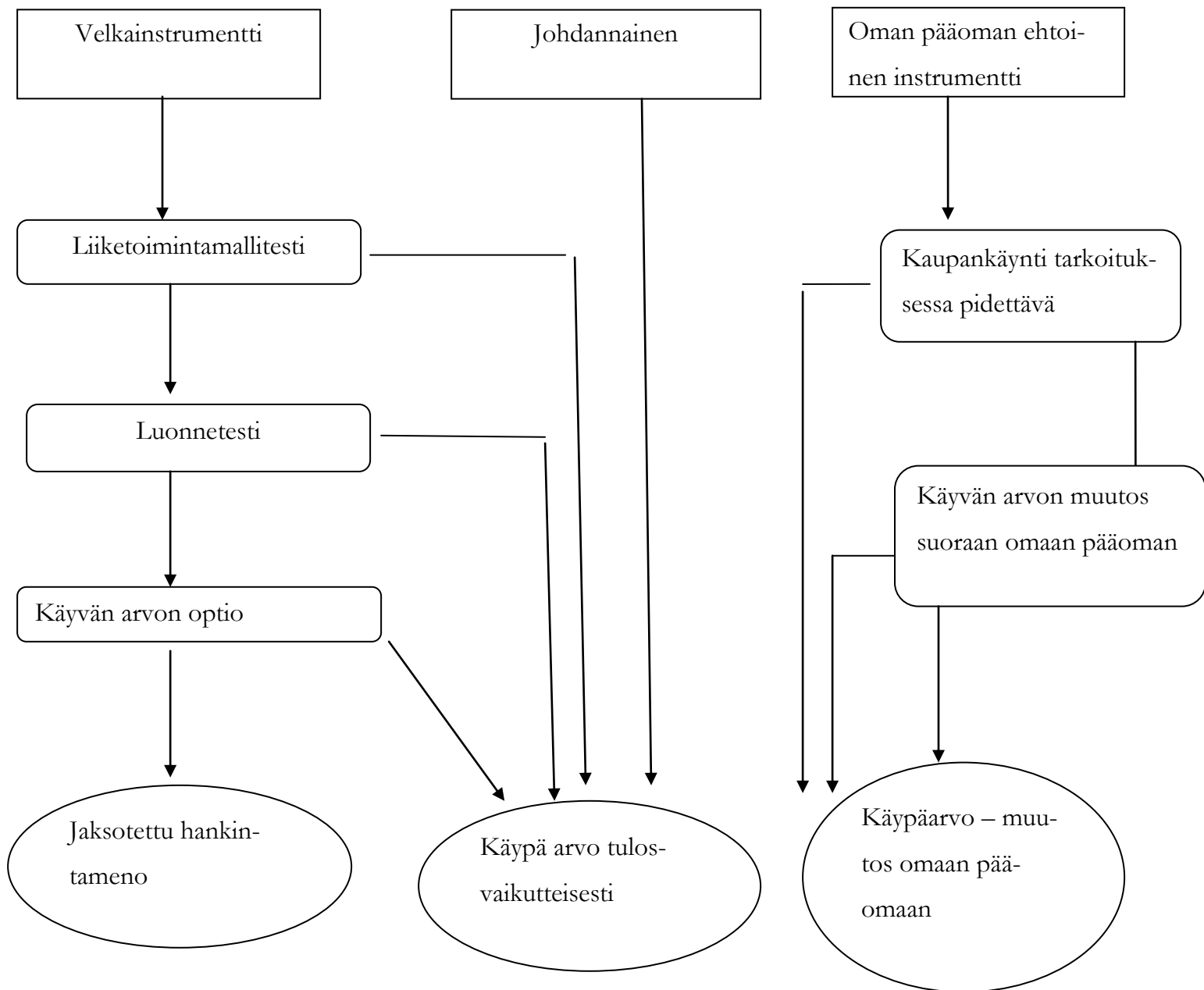
Kun pystytään näkemään kuinka paljon yrityksellä on erilaisia omaisuuseriä ja millaisia riskejä niihin liittyy. Tämä siis tukee myös avoimuusperiaatetta, joka on viime vuosina ollut lähtökohtana kun tilinpäätös standardeja ja käytäntöjä on uudistettu.

(KPMG1)

4.2 Rahoitusvarojen luokittelu ja arvostaminen

Tämä on iso asia, kun puhutaan uudesta IFRS 9 standardista. Kuten jo on todettu, niin kaikki omaisuuserät pyritään arvostamaan niiden käypään arvoon. Jos kyseinen rahoitusinstrumentti ei ole tulosvaikutteisesti arvostettu, niin silloin tulee lisätä käypään arvoon suorat transaktiokulut. Rahoitusvarat voidaan IFRS 9 sisällä luokitella kahteen eri ryhmään. Ensimmäinen on lähtökohtaisesti käytössä oleva käypään arvoon luokittelu, joka on ollut laajasti jo esillä.

Toinen vaihtoehto on se, että arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun. Tämä ei kuitenkaan ole se, jota yleisesti käytetään vaan sitä voidaan käyttää kahdessa eri tilanteessa. Erikoistilanteissakaan tämä ei ole pakollista vaan aina voidaan käyttää käypää arvoa, jos yritys niin haluaa. Ensimmäinen on se, että yrityksen liiketoimintamalli kyseiselle instrumentille on pitää sitä saadakseen sopimukseen perustuva kassavirta. Toinen tilanne on se, että sopimukseen perustuva kassavirta saadaan sovittuina ajankohtina ja se perustuu vain jäljellä olevan pääoman palauttamiseen ja siihen liittyvään korkoon. ([EY 1](#))

Kuvio 1. Rahoitusvarojen luokittelu ja arvostus IFRS 9 -standardin mukaan

Uudistuksen jälkeen yritykset pystyvät vapaammin arvostamaan omaisuuseriään ja tekemään muutoksia, jos niille löytyy perusteita. Nykypäivänä markkinoilla on myös paljon uudistuksia, jotka koskevat varsinkin tässä työssä tutkittavaa finanssialaa. Yksi erittäin hyvä esimerkki on lainojen paketoiminen, joka saattaa tuoda vaikeuksia arvostuksiin. Lainojen paketoinnissa suureksi ongelmaksi saattaa nousta se, että ne sisältävät

hyvin erilaisia lainoja ja ovat sen takia hyvin vaikeasti arvioitavissa. Myös yleisiin luottoluokituksiin liittyvät asiat saattavat olla ratkaisevia tekijöitä, kun yritykset punnitsevat miten heidän tulisi arvostaa erilaisia omaisuuseriä.

Nämä ovat molemmat suuria tekijöitä, kun yritykset miettivät kuinka saavat annettua oikean kuvan taseensa arvosta. IFRS 9 siis tuo lisää liikkumavaraa yritysten toimintaa ja selkeyttää samalla toimintaa. Esimerkiksi IAS 39 sisälsi erittäin tiukat saastumisehdot eli ” taiting rule”, jotka nyt uusi IFRS 9 on poistanut käytöstä. Edelleenkin yrityksen tulee muuttaa saastuneiden omaisuuserien arvoa, mutta kaikki ei tapahdu yhtä kaavamaisesti kuin miten se tapahtui ennen.

Kun yritys aloittaa analysoinnin omaisuuseristään, niin sen tulee ennen kaikkea miettiä kuvaako nykyinen arvostustapa todellista arvoa. Yrityksen tulee myös nykypäivänä yhä herkemmin ottaa arvostuksissa kantaa nopeisiin markkinamuutoksiin, jolla pyritään lisäämään taas lähtökohtana olevaa markkinoiden läpinäkyvyyttä. Toki sellaisissa tilanteissa joissa muutos jää vähäiseksi tai se on satunnainen, niin muutosta ei tarvitse tehdä. Mikäli omaisuuserä on arvostettu hankinta-arvoon eikä sille ole kunnon perusteita, niin silloin tulee kirjata muutos käypään arvoon. Tästä kirjausmuutoksesta tulevat muutokset tulee kirjata tuloslähtöisesti yrityksen tuloslaskelmaa. Tämä saattaa olla suurikin tekijä, kun finanssiala erityisesti alkaa ajaa uudistuksia sisään.

Liiketoimintamalli ajattelu joka on IFRS 9 mukanaan tuoma ajattelu malli, jota avataan paremmin vielä seuraavassa luvussa. Se on suurena tekijänä muutoksessa, joka tulee muutoksen mukana. Mikäli halutaan tehdä muutoksia arvostusperiaatteisiin, niin silloin tulee muuttaa koko instrumentin malli. Tämä muutos joka tehdään pitää myös perustella ja avata kunnolla. Mikäli yritys muuttaa liiketoimintamalli ajattelun pohjalta arvostusperiaatetta, niin arvo lasketaan muutos päivään. Tässä kohtaa yrityksellä ei ole mahdollisuutta joustoon. Vaikka yritys muuttaisikin arvostusperiaatettaan, niin se avulla ei voida muuttaa menneisyyttä enää. Yritys ei voi esimerkiksi muuttaa menneisyyden

voittoja tai tappioita uuden arvostuksen perusteella, koska ne käsitellään aina voimassa olleen arvostusperiaatteen mukaisesti. Joten ne eivät luo mahdollisuutta spekulatiivisiin voittoihin. (http://epub.lib.aalto.fi/fi/ethesis/pdf/12450/hse_ethesis_12450.pdf)

3.2.1 Oman pääoman ehtoiset instrumentit

Tässä on selkeä linja IFRS 9 puolella eli kaikki oman pääoman ehtoiset varat arvostetaan käypään arvoon, joka selkeyttää tilannetta jälleen lisää. Tämä sama linja pätee myös johdannaisissa. Jos instrumentit ovat taseessa kaupankäynti tarkoituksessa, niin silloin arvonmuutos kirjataan tulosvaikutteisesti. Kaikki muut oman pääoman ehtoiset muutokset voidaan ensimmäistä kertaa kirjatessa ja yrityksen näin halutessa voidaan kirjaus viedä suoraan omaan pääomaan. Tätä ei siis ole pakko tehdä, jos yritys haluaa näin tehdä. Tämä on yrityksille erittäin hyvä varsinkin silloin, kun se on tehnyt pitkäaikaisia ja strategiasia sijoituksia. Tällöin ei ole pyrkimys tehdä suuria ja nopeita voittoja, jolloin suuret nopeat muutokset arvostuksessa eivät kuvasta todellista tilannetta. Tällöin arvo saattaa muuttua suuresti alussa, jolloin yritys ei vielä edes odota tuottoa. Muutos tulee toki kirjata, mutta se näkyy laajassa tuloslaskelmassa. Tällöin se ei siis näy yrityksen esittämässä virallisessa tuloslaskelmassa, joka on tärkeämpi esimerkiksi sijoittajille. Kuitenkin sijoitusinstrumenteista saatavat osingot tulee yrityksen aina esittää tuloslaskelmassaan. (Gtkuwait 1)

3.2.2 Kytkeytyjen johdannaisten käsittely

Tämä on sellainen osa-alue, jossa IFRS9 tulee tuomaan mukanaan todella suuria muutoksia. IAS 39 lähti siitä ajatuksesta, että kytkeytyjen johdannaisten pääsopimus tuli erottaa lähtökohtaisesti johdannaisesta. Kytkeytyjen johdannaisten toinen nimi on myös hybridi-instrumentti, joka tarkoittaa että ne koostuvat pääsopimuksesta ja johdannaisesta. Sen vuoksi kyseisten instrumenttien rahavirrat poikkeaa tuotteen sisällä.

Tällöin siis purettiin tuotteen rakenne ja se on yrityksille työlästä. Johdannaisosuus arvostettiin ennen käypään arvoon tulosvaikutteisesti ja se oli siellä omana osana.

Nykyisen IFRS 9 standardin mukaan rahoitusvaroissa olevasta hybridi-instrumentista ei enää eroteta johdannaisosuutta omakseen. Tällöin siis arvioidaan koko instrumentti sellaisenaan ja pyritään määrittämään sille oikea arvo. Tämä on kaikille helpompaa sekä yrityksille, jotka työskentelevät niiden kanssa kuin myös vianomaisille valvontatilanteissa.

(http://epub.lib.aalto.fi/fi/ethesis/pdf/12450/hse_ethesis_12450.pdf)

3.3 Liiketoimintamalli ajattelu

Kyseinen liiketoimintamalli ajattelu on siis IFRS 9 mukanaan tuoma uudenlainen ajattelutapa. Se ei ole mikään tarkka malli vaan enemmänkin ajattelun lähtökohta. Se lähtee aina yrityksen omista lähtökohdista ja siksi muokkaantuukin yrityksen käsissä hyvin erilaiseksi. Siihen vaikuttaa vahvasti se millä alalla yritys toimii ja kuinka paljon se käyttää rahoitusinstrumentteja. Arvostuksen lähtökohtana esimerkiksi on se, miten yritys olettaa jonkun tietyn rahoitusinstrumentin tuottavan itselleen tulevaisuudessa. Liiketoimintamallia pidetään nykyään koko IFRS 9 standardin tukipilarina, jonka varaan asiat rakentuu. Se ohjaa esimerkiksi vahvasti laskentakäytäntöä, joka yrityksellä on käytössä. Laskentakäytännöissä otetaan myös huomioon se, kuinka yrityksen johto hyödyntää erilaisia rahoitusinstrumentteja liiketoiminnassa. Vaikka malli ei ole mitenkään kiinteä mihinkään suuntaan, niin silti yritys ei voi sitä käyttää aivan oman maun mukaan. Yrityksen tulee kuitenkin huomioida instrumentin luonne ja toimia sen mukaisesti.

Samalla yrityksellä voi olla käytössään moni erilasia malleja samaan aikaan riippuen aina rahoitusinstrumentista, joka on kulloinkin käsittelyssä. Kaikille instrumenteille ei ole kuitenkaan tarkoituksen mukaista tehdä omia malleja vaan käyttää joidenkin koh-

dalla samoja. Kuitenkin niin että malli sopii yhteen instrumentin kanssa. Luokittelu ja arvostus vaativat yritykseltä tarkkaa harkintaa, koska sen pitää antaa oikeaa informaatiota eikä se saa johtaa sijoittajia ja viranomaisia harhaan. Yrityksen tulee siis varmistua siitä, että sen omat mallit noudattavat myös lakeja, joten täysin vapaasti tätäkään ei voi hyödyntää. Kun yritys arvostaa erilaisia instrumentteja, niin se tulee huomioida niissä sopimukseen perustuvan kassavirran luonne.

Hyviä esimerkkejä poikkeuksellisista instrumenteista on johdannaiset ja tietyt välirahoitusinstrumentit. Niissä kassavirta ei perustu ainoastaan pääoman palautuksiin ja korkoon. Tällöin niissä ei ole perusteita jaksotuksella. Varsinkin johdannaiset tulevat olemaan kokoajan kasvavissa määrin suurennuslasin alla, koska niiden määrä on kasvanut kovaa vauhtia viime vuosina. Siksi niiden ohjeistukset ja valvonta on ollut puutteellista. Myös niiden hyvin erilaiset luonteet lisäävät valvonnan vaikeutta, ja siksi yrityksen tulee olla myös tarkkana niiden arvostamisessa. Johdannaisiin liittyviä kirjauksia ja arvostuksia on pyritty jo jonkin aikaa säädännöllä valvoa, mutta varsinkin Yhdysvalloissa vastustusta on tullut paljon. Suurimpina arvostelijoina ovat olleet investointipankit kuten Goldman Sachs ja J.P. Morgan, koska näille johdannaiset ovat suuri bisnes. Ne pelkäävät bisneksensä kärsivän, jos johdannaisiin tulee liian tiukat sääntelyt. Nyt ne tulee kuitenkin tulevaisuudessa arvostaa aina käypää arvoon ja tulosvaikutteisesti. (http://epub.lib.aalto.fi/fi/ethesis/pdf/12450/hse_ethesis_12450.pdf) (KPMG 1)

3.4 Suojauslaskelma

Suojauslaskelma on oleellisena osana nykypäivän kirjanpito käytäntöjä, kun yritykset tekevät tilinpäätöksiään. Niiden tulee suojauslaskelmien perusteella osoittaa erilaisten taseen erien arvoja, ja kuinka niitä testataan. Yrityksen tulee pystyä todistamaan suojaussuhteensa ja samalla myös niiden tehokkuus. Tämän avulla viranomaiset ja sijoittajat pystyvät olemaan varmoja, että yrityksen luvut vastaavat todellisuutta.

Suojauslaskelmaan liittyvät uudistukset sisältävät IAS 39 sellaisenaan. IFRS 9 on kuitenkin tuonut mukanaan myös muutoksia tiettyihin kohtiin ja laajentanut valinnan varaa tietyissä kohdissa. Uudistuksilla haluttiin luoda tiettyä uudistuksia, mutta myös antaa esimerkiksi pankeille mahdollisuus käyttää edelleen vanhoja menetelmiä. IFRS9 on myös oikeudenmukaisempi ja tarkoituksenmukaisempi, koska se tuo mukanaan tehokkuus tehottomuus ajattelun paremmin. Ennen oli käytössä OCI malli joka rajasi muutokset 80 % - 125 % väliin, joka ei usein ollut järkevää. IFRS 9 ajattelu on nykyään ensisijainen malli, jossa arvo integroidaan kaupanteko päivään. IAS 39 toi mukanaan suuria laskennallisia muutoksia, jotka saattoivat johtaa jopa sijoittajia harhaan. Tämän avulla niille ei tule äkkiä niin suuria muutoksia. Suojauslaskelmia löytyy kolme erilaista tyyppiä, jotka ovat Käypän arvon suojaus, rahavirran suojaus ja nettosijoituksen suojaus. (EY 1) (KPMG 2)

3.4.1 Käypän arvon suojaus

Nimensä mukaisesti tämän avulla lasketaan yrityksen erilaisten erien käypiin arvoihin kohdistuvia muutoksia. Tämä sisältää sekä velkoihin, että varoihin liittyvät erät. Varsinkin sellaiset joihin liittyy erityinen riski. Mikäli laskelma osoittaa, että muutoksia on tapahtunut niin silloin tämä pitää kirjata tulosvaikutteisesti voitoksi tai tappioksi. Tämän avulla yritys tietää myös paremmin missä mennään sen omaisuuksien arvon kanssa, joka on tärkeä asia kokonaisuuden kannalta. ([KPMG 2](#))

3.4.2 Rahavirran suojaus

Rahavirran suojauslaskelman alle kuuluvat sellaiset instrumentit, jotka ovat arvostettu kiinteään käypään arvoon. Tätä laskelmaa on usein pidetty hieman tehottomana verrattuna käypään arvoon laskettaessa. Tämä puolestaan aiheuttaa sen, ettei se ole myöskään niin herkkä muutoksille. Tässä kirjaus tehdään joko suojausinstrumentin tai suojauskohteen käypään arvoon, joista valitaan se jonka arvo on matalampi. Jos suo-

jausinstrumentin käypä arvo on suurempi, niin silloin kohteen ylimenevä osuus kirjataan tulosvaikutteisesti tehottomuutena. Muutokset kirjataan kuitenkin muihin eriin laajassa tuloslaskelmassa, joko voitoksi tai tappioksi riippuen tuloksesta. Erät jotka laajaan tuloslaskelmaan tulevat on nimenomaan laskennallisia eriä, joista ei synny varsinaista rahavirtaa. Niiden varsinainen vaikutus kirjataan silloin, kun kyseinen instrumentti vaikuttaa myös konkreettisesti. (KPMG 2)

3.4.3 Nettosijoituksen suojaus

Nettosijoituksen suojauksesta käytetään usein myös toista nimitystä eli valuutta suojaus. Tämän avulla pystytään laskemaan ja suojaamaan kaikki valuuttoihin liittyvät riskit. Voidaan osittain verrata myös rahavirran suojaukseen, mutta tässä ei ole ollenkaan tulosvaikutusta. Tämän takia se on myös tehoton. Tämän laskelmissa katsotaan investoinnit ja niihin liittyvät valuutat. Tästä syystä tämä on tärkeä varsinkin kansainvälisissä yrityksissä, joissa käsitellään useampia valuuttoja. Valuuttoihin liittyvät riskit ovat viime aikoina kasvaneet, koska niiden liikkeet ovat muuttuneet yhä rajummiksi arvaamattomammaksi. (EUR-LEX 1)

3.5 Rahoitusvelkojen arvostaminen

Rahoitusvelkojen puolella tullaan oman pääoman luottoriskin muutos kirjaamaan suoraan omaan pääomaan. Tällöin mahdolliset luottotappiot tulevat näkymään yrityksen oman pääoman pienimisenä saman tien, kun tappio syntyy. Tällöin ei kuitenkaan tule tulosvaikutusta. Tämä on myös suuri ongelma finanssialalla, koska valtion lainoista on tulossa pankeille valtavia luottotappioita. Tämä on siis suuri asia nykypäivän talouselämässä, koska finanssiala on suuri vaikuttaja maailmantaloudessa.

Velat tulee myös johdannaisten puolella kirjattavaksi käypään arvoon, jolloin se kulkee samaa rataa varojen kanssa. Muuten laskentaperiaatteet eivät tule muuttumaan tulevai-

suudessa mitenkään. Kaupankäyntitarkoituksessa veloissa pätee sama kuin varoissa, joten ne arvostetaan aina käypään arvoon. Johdannaisissa on kuitenkin yksi suuri ero ja se on se, että kytketyt johdannaiset puretaan ja arvioidaan erikseen. Tämä on siis mielenkiintoinen arvostusperiaate, koska varoissa ja veloissa on erilainen näkökulma. IFRS 9 ei tässä kohtaa ole johdonmukainen.

(IAS Plus 1)

4. Finanssiala

Finanssiala on muuttunut ja tulee muuttumaan rajusti seuraavien vuosien aikana, koska alalla on huomattu paljon ongelmia. Finanssialalla toimii paljon erilaisia toimijoita, jotka tekevät hyvin erilaista liiketoimintaa. Finanssiala sisältää esimerkiksi vakuutusyhtiöitä, talletuspankkeja, investointipankkeja ja sijoitusyhtiöitä. Nykyään on myös paljon syntynyt niin sanottua ”finanssi tavarataloja”, joissa sama yritys toimii monella eri toimialalla. Tällaisen toiminnan kieltäminen on myös ollut esillä, kun finanssikriisin aiheuttamia tuhoja on korjattu valtioiden tuella. Finanssialan suurimmat keskukset sijaitsevat tällä hetkellä New Yorkin Wall Streetillä, London cityssä, Tokiossa ja kasvavissa määrin myös Kiinan Shanghaissa sekä Hong Kongissa.

Finanssiala on myös muuttunut rajusti viime vuosina, kun yritykset ovat keksineet uusia tuotteita varsinkin johdannaisiin. Tämä on samalla lisännyt myös riskejä, jotka liittyvät siihen ettei valvoja viranomaiset ole pysyneet tuotteiden kehittäjien perässä. Varsinkin maailmalla finanssiala ja erityisesti pankki liiketoiminta on joutunut jälleen suurien muospaineiden alle, koska niillä on hurjat riskit Euroopan velkakriisissä. Näistä kahdesta suuresta kriisistä kumpuavat muutokset eivät ole vielä tarkkaan tiedossa, mutta niitä varmasti tulee. Tässä saattaa myös IFRS 9 olla jossakin roolissa, koska kirjanpito ja arvostuskäytännön joutuvat suurempaan tarkkailuun.

(http://www.fkl.fi/materiaalipankki/julkaisut/Julkaisut/Kansainvalinen_pankkimarkkinaraportti_2009.pdf)

4.1 Finanssiala maailmalla

Maailmalla on syntynyt hyvin globaali ja kansainvälinen toimiala, jossa on paljon suuria toimijoita. Viime vuosina Yhdysvaltojen rooli on pienentynyt, kun kehittyvien maiden vakavaraiset finanssialan yritykset ovat rynnineet markkinoille. Finanssialalla on hyvin keskeinen ja erityislaatuinen rooli nykypäivän liike elämässä, koska ilman sitä ei toimisi

mikään liiketoiminta. Myös valtioiden rahoitus on pitkälle suurien pankkien käsissä, koska ne lainaavat niille rahaa suoraan ja ovat myös samaan aikaan järjestelemässä erilaisia lainaratkaisuja. (<http://data.worldbank.org/topic/financial-sector>)

4.1.1 Pankkiala

Tässä työssäni keskityn erityisesti pankkisektoriin, joka on maailmalla kasvanut ja muuntautunut bisnes sektori. Ennen pankit olivat maailmalla myös vahvasti talletuspankkien omaisia, mutta nykyään tilanne on muuttunut rajusti pankkien laajentaessa toimintaansa. Monet pankit ovat ottaneet investointipankki toiminnan suureksi osaksi, koska investointipankki toiminnan palkkiotuotot ovat yleisesti kovaa tasoa. Investointipankki toiminta koko suurta mullistusta varsinkin Yhdysvalloissa finanssikriisin aikana, kun monia suuria ja perinteisiä alan toimijoita yhdistettiin väkisin toisiinsa. Silloin syntyi myös viime vuosien suurin yksittäinen finanssialan konkurssi, kun perinteikäs investointipankki Lehman Brothers ajautui konkurssiin.

Taulukko3 Maailman suurimmat pankit

Sijoitus	Pankki	Varat (\$/B)	Maa
1.	BNP Paribas	2792,10	Ranska
2.	HSBC Holdings	2690,90	UK
3.	Deutsche Bank	2681,30	Saksa
4.	Mitsubishi UFJ Financial Bank	2479,50	Japani
5.	Barclays PLC	2395,30	UK
6.	Royal Bank of Scotland group	2319,90	UK
7.	Industrial & Commercial Bank of China	2304,40	Kiina
8.	Bank of America	2264,40	USA

9.	JP Morgan chase	2246,80	USA
10.	Credit Agricole AS	2236,80	Ranska

Kuten yllä olevasta taulukosta pystyy näkemään, niin maailman suurimpien pankkien taseiden varat ovat mielettömän suuria. Siinä näkyy myös eurooppalaisten pankkien kova nousu listoilla, joka on kuitenkin tulevaisuudessa vaarassa Euroopan talouskriisintakia. Varsinkin listan Ranskalaisilla pankeilla on suuria vastuita Etelä-Euroopan kriisipankeissa, joka saattaa heiluttaa niiden asemaa listalla. Britannialaiset pankit ovat edelleen listoilla vaikka esimerkiksi RBS (Royal Bank of Scotland Group) on ollut suurissa ongelmissa finanssikriisin jäljiltä. Toki listalla on myös pari suurta Wall Streetin perinteikästä jätti pankkia, joiden asema suurten pankkien listalla on viime vuosina rapistunut. Samaan aikaan myös niiden julkisuuskuva on kärsinyt kovia kolhuja, kun niiden toimintaa on pengottu julkisuudessa.

Edellä mainittujen lisäksi listalla on myös pari pankkia Aasiasta, jotka ovat kokoajan kasvattaneet osuuttaan. Näistä perinteisempi Mitsubishi UFJ Financial Bank on pärjännyt hyvin Japanin taloudellisesta tilanteesta huolimatta. Toki Japanin valtion suuret velat ovat tarjonneet pankeille hyvää vakaata tuottoa, koska valtio on hoitanut lainansa esimerkillisesti. Kiinalainen Industrial & Commercial Bank of China edustaa puolestaan Kiinan nousevaa finanssialaa, jonka kasvu on ollut hyvin vahvaa viime vuosina. Muutenkin Kiinan vahva valtiontalous on antanut muille pankeille mahdollisuutta globaaleilla markkinoilla. Varsinkin kun Kiinan talouden ylijäämää on pystytty lainaamaan velkaantuneille länsimaille.

(Bseindia 1)

4.1.2 Muu finanssiala

Yleensä kun puhutaan Finanssialasta niin mieleen tulevat juuri pankit, mutta todellisuudessa alalla on myös paljon erilaisia toimijoita. Muita toimijoita ovat esimerkiksi

Vakuutusyhtiöt, luottoluokittajat, sijoitusyhtiöt ja pääomasijoittajat. Nämä ovat erittäin tärkeitä pelaajia markkinoilla ja tuovat myös paljon bisnestä pankkisektorille. Nykyään nämä toimijat ovat myös vahvasti linkittyneet toisiinsa, joten ne ovat hyvin riippuvaisia toistensa menestyksestä. Finanssiala on kehittynyt viime aikoina kovasti ja sen imago on muuttunut hurjasti. Vanhan ajan tasaisen vakaa perusliiketoiminta on vaihtunut niin sanottuun ”kasino peliin”, jossa otetaan suuria riskejä ja tavoitellaan suuria voittoja. Tämä riskien ottaminen on luonut myös uudenlaista bisneskulttuuria ja tuotteita, jotka ovat vetäneet alalla paljon erilaisia toimijoita. (Bloomberg 1)

Vakuutusyhtiöt ovat muuttuneet viime vuosina hyvin erilaisiksi toimijoiksi, mitä ne yleisesti mielletään. Perinteisiä vahinkovakuutus ja henkivakuutus yhtiöitä ovat toki paljon markkinoilla, mutta ne eivät ole ainoita alan yhtiöitä. Loistavana esimerkkinä tästä on maailman suurin vakuutusyhtiö AIG (American International Group), joka oli kaatua vuonna 2008 finanssikriisissä. Sen ongelmat eivät johtuneet perinteisestä vakuutustoiminnasta vaan siitä, että se oli vakuuttanut pankkien ja investointipankkien lainoja CDS (suom. luotonvaihto) sopimuksilla. Yleisesti vakuutusbisnes on myös muuttunut paljon enemmän kansainväliseksi, koska yritykset ovat globalisoituneet kovaa vauhtia. Tämä näkyy silloin vääjäämättä myös tällä alalla. (Bloomberg 1)

Luottoluokittajat ovat myös suuria pelureita markkinoilla, jotka myös pystyvät heiluttamaan markkinoita rajusti. Tällä alalla voi sanoa toimivan kansainvälisesti kolme suurta Yhdysvaltalaisista yritystä S&P (Standard & Poors), Moody’s ja Fitch, joilla yleisesti pidetään olevan oligopoli markkinoista. Ne antavat luottoluokituksia erilaisille velkakirjoille ja velkainstrumenteille, joista ne ottavat sitten maksun luokituksen tilaajalta. Niiden toimintaa on viime vuosina kritisoitu rajusti, koska niiden toimintaa ei pidetä puolueettomana. Varsinkin finanssikriisin aikana ne antoivat erilaisille velkapaketeille AAA- luokituksia tietämättä kunnolla niiden sisältöä. Myös niiden valtioille ja yrityksille antamia luokituksia on viime aikoina kritisoitu, koska niiden nähdään tekevän politiikkaa sekä edistävän tiettyjen tahojen liiketoimia. Niiden kuuluisi todellisuudessa an-

taa puolueettomia luokituksia, joiden avulla markkinat sitten hinnoittelevat erilaisia velkainstrumentteja. ([Moody's](#) 1), (standardandpoors 1)

Sijoitusyhtiöt tarjoavat yleisesti pääasiallisesti asiakkailleen erilaisia sijoitustuotteita, joita ne luovat itse tai välittävät muiden tuotteita. Tämä on maailmalla valtava bisnes ja johon virtaa jatkuvasti uutta pääomaa. Sijoitusyhtiöiden tarjoamia tuotteita ovat esimerkiksi rahastot ja erilaiset strukturoidut tuotteet (joita ovat mm. Indeksilainat). Palveluitaan nämä yritykset tarjoavat aivan laidasta laitaan yksityishenkilöistä aina suuryrityksiin asti. Sijoitusyhtiöiden pahimpia kilpailijoita ovat usein pankit, jotka haluavat pitää asiakkaiden sijoitustoiminnan itsellään. Sijoitusyhtiöt saattavat olla myös vahvasti erikoistuneita, jolloin asiakkaat uskovat niiden tuottavan ammattitaidollaan heille parasta tuottoa. Toki tämä saattaa myös luoda suuria ongelmia, koska silloin yritykset ovat hyvin riippuvaisia tiettyjen instrumenttien tuotosta. ([Bloomberg](#) 1)

Pääomasijoittajat ovat suurialalaji finanssialalla, jotka pyörittävät valtavaa bisnestä. Niiden tarkoituksena on ostaa yrityksiä ja laittaa ne parempaan kuntoon, jonka jälkeen myydä ne eteenpäin. Toinen bisnes tyyli näillä on se, että ne etsivät kovaa kasvua tavoittelevia yrityksiä. Tämä ala on myös linkittynyt osittain yhteen pankkialan kanssa, josta hyvänä esimerkkinä on JP Morgan joka toimii myös tällä sektorilla. Pääomasijoittajilla on yleisesti huono maine, koska niiden nähdään vain saneeraavan yritykset ja myyvän ne sitten pois. ([Bloomberg](#) 1)

4.2 Finanssiala Suomessa

Finanssialan rakenne on Suomessa hyvin samanlainen, kun mitä se maailmallakin on tosin pienemmässä mittakaavassa. Tähän suurimpana syynä ovat toki pienet markkinat, jotka eivät vedä puoleensa suuria kansainvälisiä yrityksiä. Toki kansainvälisillä suomalaisyrityksillä on kumppaneina suuria kansainvälisiä yhtiöitä, mutta Suomen kotimarkkinoilla tarjonta on huomattavasti suppeampaa. Viime aikoina Suomeen on syn-

tynyt myös paljon erikoisyhtiöitä, jotka hoitavat esimerkiksi vain sijoitustoimintaa. Tämä on tuonut uudenlaisia toimintamalleja, koska varsinkin suurien pankkien pitää huomioida hyvin erilaisia kilpailijoita. Nämä kyseiset toimijat joita on esimerkiksi Nordnet ja EQ hakevat myös kovaa kasvua ja ainakin EQ on puhunut laajentumisesta myös yrityskauppojen kautta. Suomessa on myös paljon markkinankokoon suhteutettuna suuria finanssitavarataloja, joista suurimpana on myös työn esimerkki yritys eli OP-Pohjola ryhmä. ([Pohjola](#) 1) (Nordnet 1) (EQ 1)

4.2.1 Pankkitoiminta Suomessa

Suomen pankkiala on hyvin keskittynyttä voi sanoa, että markkinoilla on kolme suurta peluria Nordea, OP-Pohjola ja Sampo Pankki. Näistä vain OP on suomalaisessa omistuksessa ja se toimii osuuskunta ajatuksella. Nordea on ruotsalainen ja Sampo pankin omistaja on tanskalainen Danske Bank. Näiden suurten pelureiden takana on myös pienempiä toimijoita, mutta niiden markkinaosuudet ovat hyvin pieniä. Maailmalla pankkiala on viime aikoina kokenut todella suuria ongelmia, mutta suomalaiset pankit ovat poikkeuksellisen hyvässä kunnossa. Tämä on erittäin tärkeä asia koko suomalaiselle talouselämälle.

Pankki	Lainojen määrä milj. EUR	Markkinaosuus %
OP-Pohjola ryhmä	56300	33
Nordea	52636	30,9
Sampo Pankki	20258	11,9
Handelsbanken	8222	4,8
Aktia Pankki	6661	3,9
Säästöpankit	5480	3,2
POP pankkiryhmä	3362	2
Ålandsbanken Abp	2279	1,3
Tapiola Pankki	1351	0,8
Muut toimijat	13860	8,1

Taulukko 4. Suomalaiset pankit

Suomen pankki sektori on erittäin keskittynyt, kuten taulukosta näkyy. Monesti puhutaan että markkinoilla on kolme suurta peluria, mutta voi OP-Pohjola ryhmä ja Nordea jakavat markkinat aika pitkälle. Sampo pankki on markkinoiden selkeä kolmonen, mutta jäänyt selvästi kahden suurimman vauhdista. OP-Pohjola on viimeaikoina nousut nopeasti nykyiseen asemaan ja varsinkin Helsingin metropolialueella kasvu on ollut tosi vahvaa. Nordealla puolestaan on luontaisesti vahva asema Suomessa ja se on erittäin vahva erityisesti yritystoiminnoissa. Sammon tilanne on vaikeutunut varsinkin sen jälkeen, kun Danske Bank osti sen Sampo konsernilta. Suomen markkinat ovat yleisesti ottaen hyvin stabiilit ja suuria muutoksia ei suurien pankkien kohdalla olla näkemässä. Viime vuosina suurin uudistus on se, että S-ryhmä on tuonut markkinoille oman S-pankin, joka on pyrkinyt saamaan asiakkaita etenkin päivittäisasiainnissa ja pienissä lainoissa. ([Nordea](#) 1) ([Sampo pankki](#) 1) ([Pohjola](#) 1)

Näiden kolmen suurimman takana markkinat ovat sitten hyvin pirstaleiset. Suomessa on yleisesti ollut paljon pieniä paikallisia pankkeja, jotka toimivat paljolti asiakkuusomistajuus pohjalta. Suomessa oli 1990- luvun alkuun asti vahva Säästöpankki ryhmä, joka kärsi kuitenkin suurta tuhoa silloisessa syvässä lamassa. Toinen tällainen ryhmä on Osuuspankeista erottunut POP pankkiryhmä, jotka ovat siis Osuuspankkeja mutta toimivat itsenäisinä pankkeina. Suomen markkinat eivät ole vetäneet varsinaisesti ulkomaalaisia pankkeja puolestaan ellei suuria yrityskauppoja lasketa lukuun. Poikkeuksena on Handelsbanken, joka on rakentanut toimivan ja tuottoisan toiminnan Suomen markkinoille. Lisäksi Ålandsbanken on vahva toimija Ahvenanmaalla, jossa sen päämarkkina on. Markkinoiden mielenkiintoinen pelaaja on Tapiola pankki, joka tulee varmasti hakemaan kasvua kun se fuusioituu vahinkovakuutuspuolella Lähi- vakuutuksen kanssa. (FKL 1)

4.2.2 Muu finanssiala Suomessa

Suomen finanssiala ei suoranaisesti ole kovinkaan erilainen, kun mitä ala yleisesti on maailmalla. Toki toimijat ovat hyvin erikokoisia ja myös painotukset ovat hyvin erilaisia. Suomessa esimerkiksi vahinkovakuuttajat ovat paljon suuremmissa roolissa ja täällä luodaan myös suurempia kokonaisuuksia finanssitoimijoista. Suomen markkinoille ominaista ovat suuret työeläkeyritykset, jotka sijoittajat varansa suuresti esimerkiksi suomalaisiin pörssiyhtiöihin. Näistä kaksi suurinta toimijaa ovat Ilmarien ja Varma, jotka pyörittävät kymmenien miljardien sijoitusvarallisuutta. Suomen markkinoille on tullut myös paljon uudenlaisia ja entistäkin enemmän tiettyihin asioihin keskittyviä firmoja. Esimerkiksi sijoitusyhtiöitä on viime aikoina tullut markkinoille kasvavalla tahdilla, ja ne ovat pystyneet vakiinnuttamaan paikkansa markkinoilla.

Suomessa on yleisesti vakuutustoiminta ollut toinen finanssialan tukiylväs, jota seurataan ja pidetään silmällä. Suomessa on pitkään ollut kaksi suurta toimijaa Pohjola joka ollut vuodesta 2005 osa OP-Pohjola ryhmää ja sitten IF joka puolestaan on osa Sampo konsernia. Tilanne tulee kuitenkin muuttumaan, kun Tapiola ryhmä ja Lähivakuutus fuusioituvat vuoden 2013 alussa. Yleisesti ottaen vakuutustoiminta tulee keskittymään varmasti myös tulevaisuudessa, koska alan pääomavaatimukset tulevat nousemaan tulevaisuudessa. ([Tapiola](#) 1), ([IF](#) 1) (Pohjola 1)

Pääomamarkkinat ovat Suomessa maan koon takia hyvin rajalliset ja siksi myös toimijat ovat suhteellisen pieniä. Pääomasijoittajista tunnetuin on pörssilistattu Capman Oyj toki markkinoilla on muitakin toimijoita, mutta yleisesti pääomasijoittajat ovat Suomen markkinoilla kansainvälisiä toimijoita. Sijoitusyhtiöitä on viime vuosina tullut markkinoilla huomattavasti lisää ja ne ovat saaneet myös asiakkaita mukavasti. Parhaana esimerkkinä on varmasti Nordnet, joka on saanut osakevälitys liiketoiminnassa hyvän jalansijan. Suomalaisista tunnetuimpia ovat FIM ja aikoinaan ensimmäisenä markki-

noille tullut EQ, jonka Nordnet osti pois tosin Amanda capital vaihtoi juuri nimensä EQ joten se on taas takaisin markkinoilla. ([Capman 1](#)), ([Nordnet 1](#)), (Fim 1)

Suomen markkinoilla on suurena yksittäisenä toimija ryhmänä eläkevakuutusyhtiöt, joiden roolia markkinoilla ei voi vähätellä. Ne ovat hyvin suuressa roolissa varsinkin sijoituspuolella, koska niiden sijoitettava varallisuus on huomattava ottaen markkinoiden yleinen koko huomioon. Suurimpina toimijoina ovat Varma ja Ilmarinen, joiden sijoitettavat varat ovat kymmeniä miljardeja euroja. Työeläkeyhtiöt ovat myös suuri asiakaskunta esimerkiksi pankeille, jotka tukevat niiden sijoitustoimintaa. Niiden suuret rahastosijoitukset ovat myös tärkeitä pankeille, koska ne luovat pohjan niiden rahastoliiketoiminnalle. Näiden rooli tulee vaan kasvamaan tulevaisuudessa, koska suurien ikäpolvien eläkkeet tulee maksettavaksi. Tämä luo sellaisen tilanteen, että sijoitusten tuoton tulee kasvaa tulevaisuudessa. Tämä johtaa myös siihen ettei näiden rooli ainaakaan pienene tulevaisuudessa, koska valtio ei enää pysty huolehtimaan eläkkeistä entiseen malliin.

(FKL 2) (Ilmarinen 1) , (Varma 1)

5. Tutkimuksen aineisto ja sen tekeminen

Tässä kyseisessä työssä suurimpana tutkimusmenetelmänä on teorian opiskelu ja sen löytäminen. Muina menetelminä on analysointi, jonka avulla pyrin tuomaan esiin sen, kuinka IFRS 9:n mukanaan tuomat muutokset vaikuttavat yritysten toimintaan. Näiden lisäksi sitten haastatellaan kyseisen alan ammattilaista, jolla pyritään syventämään kuvaa siitä millaisia muutoksia tapahtuu konkreettisessa työelämässä. Nämä kolme ovat rakentavat työn tukipylväät ja niiden pohjalle sitten rakennan työn.

Teoria on suuressa roolissa työssä, koska kyseinen IFRS 9 on täysin uusi standardi ja siksi siihen tulee suhtautua niin, että pohjatiedosta saadaan mahdollisimman vahva. Vahvan teoria pohjan jälkeen on myös helpompi aloittaa analysointi ja varsinainen tutkimusvaihe. Työssä tullaan käyttämään vahvasti sekä kirjallista että sähköistä materiaalia. Sähköisen materiaalin rooli tulee varmasti kasvamaan suureksi, koska kirjallisen materiaalin saanti aiheesta saattaa olla haasteellista. Sähköisen materiaalin kohdalla tullaan käyttämään vahvaa lähdekritiikkiä, koska työssä haluan käyttää vain faktista tietoa.

Analysointi osuudella pyrin vastaamaan kysymykseen, miten IFRS 9 lopulta muuttaa tilinpäätöksen laadintaa ja millaisia vaikutuksia sillä saattaa olla esimerkiksi yksittäisiin tunnuslukuihin. Näitä seikkoja avaan esimerkkien avulla, jolloin pystyy paremmin hahmottamaan sen, millainen konkreettinen vaikutus muutoksella tulee olemaan. Analysointiin tulen käyttämään pääasiassa omaa tutkimusmateriaalia ja analysointia. Saatan myös hyödyntää asiantuntijoiden tekemiä analysointeja mikäli ne soveltuvat hyvin omaan työhöni. Tämän kaltaisessa tilanteessa kuitenkin analysoin myös itse tulosta, koska muutoin se ei vastaa tarkoitustaan.

Työhön tulee myös haastattelu osuus, jossa haastattelen asiantuntijaa, joka työskentelee IFRS standardien parissa. Haastattelun avulla tuodaan työhön ammattilaisen näkökulma, joka tuo työn konkreettisemmalle tasolle. Tämän avulla pyritään saamaan parempi näkökulma siihen, kuinka uudistukset vaikuttavat aivan konkreettisesti ja miten ammattilaiset näkee uudistuksen. Haastatteluissa pyritään saamaan aikaan monipuolinen kuva uudistuksen kokonaisvaikutuksesta finanssialaan. Suurimpana ongelmana tulee eteen se, että yrityksen työntekijät eivät voi kertoa aivan kaikkea salassapitovelvollisuuden takia. Tämä on kuitenkin hyvä lisä työhön ja sitä pystyy hyödyntämään laajasti myös muussa työssä.

5.1 Tutkimuksen tekeminen

Tutkimus toteutetaan haastatteluilla, jotka tehtiin kolmelle alan ammattilaiselle. Nämä ammattilaiset edustavat erilaisia intressipiirejä, jotka työhön saataisiin erilaisia näkökulmia IFRS9. Haastateltavat edustavat Finanssivalvontaa, Pohjola Pankki Oyj:tä eli alan toimijaa ja tilintarkastusta, jolloin saadaan laajanäkökulma asiaan. Haastattelut toteutettiin sähköposti haastatteluilla, joissa oli noin kymmenen kysymystä, joilla pyrittiin luomaan kuvaa IFRS9 jokaisen toimijan näkökulmasta. Kysymykset pyrittiin luomaan kaikille suunnilleen samanlaiseksi, mutta niissä huomioitiin kuitenkin jokaisen ominaispiirteet.

Haastatteluilla pyritään tosiaan luomaan mahdollisimman laaja näkemys IFRS9 standardista ja tuomaan erilaisten intressipiirien näkökulmia, jotta päätelmä olisi mahdollisimman laaja alainen. Työssä pyritään tuomaan toimijan näkemys, johon olen valinnut esimerkiksi Pohjola Pankin. Tämä on totta kai hyvin tärkeä näkökulma, koska toimijat ovat juuri ne tahot joiden tulee uutta standardia noudattaa. Lisäksi työhön tulee finanssivalvonnan näkökulma, joka on kuitenkin korkein valvontaviranomainen ja siten hyvin tärkeässä asemassa finanssialalla. Tulevaisuudessa finanssivalvonnan rooli tulee todennäköisesti vain kasvamaan, kun finanssialan sääntelyä tullaan lisäämään. Tilintarkastajan näkökulman halusin puolestaan sen takia, koska IFRS9 tulee vaikuttamaan tilintarkastajien

toimintaan myös hyvin paljon. Pitää olla tarkempi miten yritykset arvostavat omaisuuseriään ja silloin ammattitaitoisten tilintarkastajien rooli kasvaa entisestään.

5.2 Tutkimuksen aineisto

Tutkimuksen aineisto tulee haastatteluista, joiden tekemisen käsittelin edellä ollessa kappaleessa. Tarkoituksena on siis hyödyntää eri intressipiirien edustajien näkemystä IFRS9 ja luomaan siitä yleisen näkemyksen kyseiseen standardiin. Analysointiin käytetään myös jo edellä esiin tullutta materiaalia, joita voidaan sitten vertailla vastauksiin. Kuitenkaan tarkoituksena ei ole tuoda lisää kirjallista tietoa työhön vaan nimenomaan pääosassa tutkimuksessa on haastattelut ja niiden pohjalta luoda näkemys eri toimijoiden näkökulmasta.

6.3 Aikaisemmat tutkimukset

Tässä työssä IFRS standardien perustieto paketti koostuu kokonaisuudessa omasta merkonomi ajan päättötyöstä. Kyseinen osuus ei ole suoraan merkonomi koulutuksen päättötyö vaan referaatti sen pääasioista. Se antaa hyvän pohjan sille, että pystyy perehtymään työn pääasialliseen kysymykseen eli IFRS 9 tutkimiseen.

Itse IFRS 9 koskevat tekstit ja muut tutkimustulokset perustuvat täysin uuteen tutkimukseen ja niissä ei käytetä pohjana mitään vanhaa tutkimusmateriaalia. Tämä tutkimusosuus työstetään työtä varten kootusta teoria materiaalista ja esimerkki yrityksenä käytetyn OP-Pohjola ryhmän tilinpäätöksen luvuista.

6. Tutkimus IFRS9 vaikutuksesta finanssialan yrityksen tilinpäätökseen

Tässä kappaleessa pyritään tutkimaan ja avaamaan erilaisten intressipiirien näkökulma IFRS9. Jokainen intressipiiri käsitellään omana kokonaisuutena, jolloin pystyy tutki-
maan niiden näkemyksiä omana kokonaisuutena. Loppuun tulee vielä koonti siitä mil-
lainen kokonaisuus näistä kaikista lopulta muodostuu. Tämän tutkimuksen tarkoitus
olisi vasta seuraaviin kysymyksiin mahdollisimman hyvin:

- Miten IFRS9 vaikuttaa ammattilaisen työhön eri tehtävissä?
- Ketä IFRS9 palvelee?
- Millaisia mahdollisuuksia tai riskejä se tuo mukanaan?
- Onko IFRS9 hyödyllinen muutos vanhaan?

6.1 Finanssivalvonnan näkökanta IFRS9

Haastattelemani henkilö toimii Finanssivalvonnassa rahoitusinstrumenttien asiantuntijana ja on täten hyvin läheisissä tekemisissä IFRS9 kanssa ja sen vaikutus työhön tulee olemaan iso. Hän toimii tilinpäätösvalvonta toimistossa, joten työskentelee työn aihepiiriin kuuluvassa osassa, kun tarkoitus on selvittää miten ammattilaiset näkevät IFRS9 vaikutukset finanssialan yrityksen tilinpäätökseen. Työssään kyseinen henkilö valvoo sitä, että yritykset noudattavat sekä uutta IFRS9 ja samalla myös IFRS7 joka on ollut käytössä 1.1.2007 lähtien. IFRS7 sisältö on Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot, joten se on läheinen myös IFRS9 kanssa. IFRS9 tulee vaikuttamaan myös siihen, koska esimerkiksi rahoitusinstrumenttien luokittelu tulee muuttumaan. Muutenkin tilinpäätös tulee tuki esittää niin, että se noudattaa IFRS9 standardia. Mikäli kyseisiä standardeja ei noudateta, niin siihen puututaan Finanssivalvonnan taholta. Finanssivalvonta pyrkii olla aktiivisesti mukana, kun yritykset ottavat uusia käytäntöjä käyttöön ja olla mukana siinä miten uusia sääntöjä tulisi soveltaa konkreettisesti. Fi-

nanssivalvonta on myös aktiivinen toimija EU:n tasolla, kun asioista päätetään ja standardeja kehitetään.

Kyseisen osaston tärkeimpänä työnä on valvoa sitä, millaista tietoa listatut yritykset tuottavat sijoittajille. Tämä on myös koko IFRS standardien lähtökohta, kun niitä alettiin noudattaa listatuissa yrityksissä vuonna 2005. Tärkeimpinä asioina pidetään avoimen, riittävän, vertailukelpoisen, ymmärrettävän taloudellisen informaation antamista markkinoille sijoittajien päätösten tueksi. Näitä periaatteita vahvistamaan on myös luotu uusi IFRS9. Valvonnan piirissä olevat toimijat ovat listattuja yritykset tai sellaiset, joita on haettu listattavaksi. Vuonna 2007 tähän joukkoon liittyivät myös yritykset, jotka liikkeellelaskevat JVK lainoja. Valvonnan kohteina ovat kyseisten yritysten taloudelliset raportit, joita on muun muassa tilinpäätös ja osavuosikatsaus. Kyseisestä toiminnasta koituvat kulut katetaan yrityksiltä perittävillä maksuilla. IFRS9 käyttöönottoa ja sen noudattamista tullaan Finanssivalvonnan taholta valvomaan tarkasti esimerkiksi tarkastuksilla pankkeihin.

6.1.1 Suurimmat uudistukset Finanssivalvonnan näkökulmasta ja niiden vaikutus Suomeen

Suurimmat uudistukset tulevat koskemaan rahoitusinstrumenttien luokittelua, rahoitusvarojen arvonalentumista, yleistä suojauslaskentaa sekä lähinnä rahoituslaitoksia koskeva makrosuojauslaskentaa. Nämä eri osa-alueet on IASB:ssä (The International Accounting Standards Board) määritelty omiksi projekteiksi, joista jokaisesta tulee omat standardi luonnokset. Viimeisen tällainen luonnos on julkaistu 7.9.2012 ja se käsitteli yleistä suojauslaskentaa eli ”General Hedge Accounting”.

Suomessa IFRS9 tulee vaikuttamaan luonnollisesti kaikkiin yrityksiin, jotka soveltavat IFRS tilinpäätöskäytäntöä. Kaikkien tulee käydä läpi rahoitusinstrumentit ja tämä korostuu erityisesti juuri finanssialalla, koska niiden taseessa näitä on hyvin paljon. Inst-

rumenttien kirjanpitoon ja esittämiseen tulee myös tulevaisuudessa kiinnittää entistä enemmän huomiota. Esittämisellä tarkoitetaan erityisesti liitetiedoissa olevia asioita. Vaikutusta tulee myös konsernien sisäiseen raportointiin, tiedon keruuseen, tietojärjestelmiin sekä erilaisiin ohjeistuksiin. Pankkien kohdalla erityisenä asiana tulee muutosta tietoihin, joita ne raportoivat valvojalle eli ns. viranomaisvalvonta.

6.1.2 Onko IFRS9 tarpeellinen ja ketä se tulee palvelemaan

IFRS9 pohjimmainen tavoite on se, että pyritään rahoitusinstrumentteja koskevan sääntelyn yksinkertaistamiseen ja selkeyttämiseen. Tämän avulla pyritään myös lähentämään Euroopan ja Yhdysvaltojen sääntelyä, joka on erityisesti hyvä globaaleille toimijoille. Haastateltava pitää tätä hyvänä tavoitteena. Mikäli tavoitteet myös saavutetaan, niin silloin muutos on myös tarpeellinen. IFRS9:stä on jo julkaistu lopullinen luokittelua ja arvostamista koskeva osa standardin johon on ollut tarkoitus liittää osia uusia asia kokonaisuuksia sitä mukaan kuin ne valmistuvat. Nyt tulossa kuitenkin muutoksia ja niitä odotetaan vuoden loppuun mennessä. Tarkempia tietoja tulevista muutoksista ei ole vielä saatavilla, mutta tosiaan tietojen pitäisi tulla aivan lähiaikoina. Standardin onnistuminen ja tarpeellisuus pystytään arvioimaan kun IFRS9 on kokonaisuutena julkaistu ja se on hyväksytty EU:ssa.

IFRS9 tulee palvelemaan sijoittajia, mikäli se tulee vaan toteutumaan suunnitelmien mukaisena. Tämä on siis linjassa koko IFRS kanssa, koska sillä pyritään nimenomaan palvelemaan sijoittajia. Näidenkin onnistumiseen vaikuttaa lopulta paljon se, millainen lopputulos tulee olemaan.

6.1.3 Voiko IFRS9 vaikuttaa nykyiseen eurokriisiin

Haastateltava ei näe, että standardi tulisi vaikuttamaan eurokriisin ratkaisuun. Puolestaan eurokriisi on vaikuttanut IFRS9 valmisteluun, kun on noussut esiin uudistustarpeita. Varsinkin rahoitusinstrumenttien arvostus on ollut tapetilla erittäin paljon, koska

pankit ovat olleet keskiössä kriisissä. Varsinkin niiden taseissa olevien suurien rahoitusinstrumentteihin liittyvien riskien johdosta, joita ovat valtiot joutuneet takaamaan.

Uusia riskejä IFRS9 ei kuitenkaan enää pitäisi nostaa esiin, koska edeltäjä IAS39 on ollut niin kattava. Eli myöskään tilanteen ei pitäisi pahentua siitä, mitä se nyt jo on joka on totta kai hyvä uutinen politiikoille.

6.1.4 Tuleeko IFRS9 voimaan suunnitellunlaisena

Standardiin odotetaan standardiluonnoksia vuoden 2012 aikana. IASB:n aikataulu IFRS9-Standardin valmistelussa on seuraava:

- 7.9.2012 luonnos yleisestä suojauslaskennasta ja lopullinen standardi 31.12.2012 mennessä
- 31.12.2012 mennessä luonnos muutoksista nykyiseen standardiin
- 31.12.2012 mennessä luonnos arvonalentuminen –osiosta
- 31.12.2012 mennessä keskustelupaperi makrosuojauslaskennasta

Luonnoksiin ja keskustelupareihin voivat vielä käyttäjät antaa kommentteja, joten niihin voi tulla vielä muutoksia siihen asti, kunnes lopullinen standardi julkaistaan ja EU:ssa lopullisesti hyväksytään.

6.1.5 Käypään arvoon arvostus ja sen mielekkyys

Käypään arvoon arvostaminen on keskeinen asia uudessa IFRS9, koska tulevaisuudessa pääasiassa rahoitusinstrumentit tulee arvostaa sen mukaisesti. Tämä ei ole uusia asia vaan on ollut mukana myös jo IFRS9 edeltäjässä IAS39, joka on nyt käytössä. Se antaa todenmukaisemman kuvan instrumenttien arvosta ja sen takia on sijoittajien näkökulmasta hyvä asia. Nyt pystytään helpommin arvioimaan mihin hintaan instrumentit pystytään halutessa myymään.

6.2 Tilintarkastajan näkökulman

Kyseinen haastateltava henkilö työskentelee Senior Associatena Suomen PWC:llä, joka on yksi maailman suurimmista globaaleista tilintarkastajista. Hän työskentelee osana ryhmää, joka tarkistaa pörssiyhtiöiden rahoitustoimintoja. Näihin toimintoihin tulee suuria muutoksia IFRS9 mukana.

6.2.1 Suurimmat uudistukset tilintarkastajan näkökulmasta ja niiden vaikutus

IFRS9 tulee tilintarkastajan näkökulmasta muuttamaan tilinpäätöstä niin, että luokitte-
lu muuttuu enemmän liiketoiminnan mukaan päätettäväksi. Varsinkin finanssialaan
vaikutus tulee olemaan suuri, koska rahoitus- ja sijoitusinstrumentit muodostavat suu-
ren osan niiden liiketoiminnasta.

Tilinpäätökseen tulee finanssialalle suuria muutoksia ja pankeille on tulossa mahdoli-
sesti myös uusia sääntelyitä sekä rasitteita. Hyvänä esimerkkinä tällaisesta uudistuksesta
on Basel III, joka tulee vaikuttamaan vakavaraisuus laskelmiin. Tällä pyritään saamaan
finanssialan toimijat vakaammalle pohjalle, kun niiden tulee nostaa omia vakavaraisuus
tasojaan korkeammiksi. Tehokkuustestaus tulee myös muuttumaan tulevaisuudessa,
koska instrumentit tulee testata yhä tarkemmin, kuten työssä on jo käsiteltykin.

Varsinaisesti tilintarkastus metologiaan tämä uudistus ei kuitenkaan tuo muutosta.
Kuitenkin tilintarkastajien tulee opetella uusi standardi tarkasti ja sen mukanaan tuo-
mat uudistukset. Tämä on tärkeää kun toimitaan suurien yritysten parissa, jolloin pie-
nikin virhe voi maksaa suuria summia rahaa. Tähän liittyen esimerkiksi PWC tulee
konsultoimaan asiakkaitaan, jolloin ne saavat myös tarvitsemansa tiedot. Yleisestikin
konsultointi on tullut nykyään yhä tärkeämmäksi, koska yritykset ovat yhä kansainväli-
sempiä ja ne tarvitsevat tarkkaa informaatiota miten tulee toimia.

6.2.2 Onko IFRS9 tarpeellinen ja ketä se tulee palvelemaan

Tilintarkastajan näkökulmasta uudistukset ovat hyviä ja tarpeellisia. IAS 39 standardia oli hankala soveltaa ja liian tulkinnanvarainen. Tulevan IFRS9 tulisi siis selkeyttää käytäntöjä ja myös luoda siitä helpompi soveltaa, joka helpottaa kaikkia joita asia koskettaa. Tilintarkastajan näkökulmasta aikaisempi standardi myötävaikutti vuoden 2008 rahoituskriisiin, koska rahoitusinstrumentit oli arvostettu käypään arvoon. Tällöin muutokset olivat rajuja ja menivät suoraan yritysten tuloksiin, joka aiheutti valtavan ongelman markkinoille nopeasti.

Uudessa standardissa voi arvostaa aikaisempaa helpommin jaksotettuun hankintamenuun jolloin riskit jäävät piiloon. Kuitenkaan varsinaisia piilotus mahdollisuuksia uudistukset eivät tuo mukanaan, joka aiheuttaisi mahdollisesti suuria kriisejä. Eniten tämä uudistus juuri hyödyttää tilinpäätöksen tekijöitä ja sen käyttäjiä. Tekijät eli yritykset pystyvät käyttämään omaan riskienhallintaan näitä tietoja ja suunnitella sen mukaan. Käyttäjiä eli varsinkin sijoittajia tämä uudistus palvelee, joka on tullut monessa kohtaa tätä työtä esiin.

6.2.3 Voiko IFRS9 vaikuttaa nykyiseen eurokriisiin

Eurokriisiin uudistuksella ei ole juuri vaikutusta, koska Etelä-Euroopan maissa ongelmana on negatiivinen kassavirta. Tähän ongelmaan IFRS9 ei tarjoa ratkaisua, mutta ei myöskään pahenna asiaa. Eurokriisin ratkaisut on enemmän politiikkojen käsissä eivätkä he halua varmasti luoda uusia ongelmia, jotka vaikeuttaisivat entisestään ratkaisujen löytymistä.

6.2.4 Tuleeko IFRS9 voimaan suunnitellunlaisena

Suojauslaskenta puoleen haastateltava ei usko tulevan muutoksia vaan sen odottaa tulevan käyttöön jo nyt suunnitellunlaisena. Tämä on yleisestikin hyvin pitkällä oleva

asia. Makrosuojauksen puolella ei ole vielä julkaistu tietoja vaan sen puolen tietoja odotetaan vielä. Arvonlennuksiin liittyvissä asioissa odotetaan vielä muutoksia. Tarkempaa kantaa siihen millaisia nämä muutoksia olisivat ei ole, mutta sen odotetaan tarkentuvan kunhan koko standardin käsittely edistyy.

6.2.5 Käypään arvoon arvostus ja sen mielekkyys tilintarkastajan näkökulmasta

Tilintarkastus puoli näkee, että IFRS13 ottaa enemmän kantaa käypään arvoon arvostamiseen eikä niinkään IFRS9. Haastateltavan mukaan IFRS9 ei missään kohtaa ohjeista käypään arvoon arvostamiseen sen enempää.

7.3 Toimijan näkökulma

Toimijan näkökulma osiin sain haastattelun OP-Pohjolan keskuksessa työskentelevältä ihmiseltä, joka toimii osana taloudenohjaus ryhmää. Kyseinen henkilö on mukana tuottamassa molempia julkisia tilinpäätöksiä, jotka ovat OP-Pohjola ryhmän ja sitten pörssilistatun Pohjola Pankki Oyj:n tilinpäätökset. Haastateltava vastaa tällä hetkellä IFRS9 etenemisen seuraamista ja informoi siitä eteenpäin. Haastateltava itse pitää uutusta standardia ihan positiivisena asiana ainakin tässä kohtaa.

6.3.1 Suurimmat uudistukset toimijan näkökulmasta ja niiden vaikutukset

Suurimmat uudistukset kohdistuvat finanssialalla toimivien yritysten suunnalta rahoitusvaroihin ja niiden arvostuksiin. Tulevaisuudessa tulee esimerkiksi korkosijoituksissa yhä tarkemmin katsoa miten se esitetään tilinpäätöksessä. Tämä saattaa aiheuttaa tulevaisuudessa toimijoiden taseisiin suurempaa volatilitettä, koska saatetaan joutua arvostamaan erialaisia omaisuuseriä uudella tavalla.

Toimijoiden pitää myös yhä tarkemmin katsoa se, että millaiseen tarkoitukseen kyseinen instrumentti on tarkoitettu. Esimerkkinä puhtaasti Trading näkökulmasta hankittu instrumentti tulee arvostaa aina käypään arvoon. Velkakirjasijoituksissa joudutaan

myös tarkistamaan niiden rakennetta, koska mikäli siihen on liitetty muista instrumentteja, niin sen arvostus joudutaan taas tekemään eri tavalla. Tämä on pankkien kannalta menossa kohtaa haasteellista, koska vielä ei ole tarkkaa käsitystä miten tämä luokittelu tulee menemään. Tästä esimerkkinä nousivat esiin asuntolainat ja niihin mahdollisesti liitetyt korkokatot.

Arvonlennukset tulee tulevaisuudessa pyrkiä kirjaamaan silloin tulokseen, kun ne toteutuvat. Tässä vaikuttaa nimenomaan käypään arvoon arvostaminen, jossa muutokset nousevat pintaan saman tien. Arvonlennukset menevät myös suoraan tulokseen, joten se näkyy tuloslaskelmassa heti, kun tappio yritykselle syntyy.

Suojauslaskenta tulee tulevaisuudessa yksinkertaistumaan ja siitä toimijat ovat hyvin tyytyväisiä, koska se tulee helpottamaan niiden toimintaa. Varsinkin optioiden ja termiinien kohdalla muutokset tulevat olemaan suuria ja nimenomaan parempaan suuntaan. Niin sanotun OCI säännön poistuminen on suuri helpotus toimijoille, koska se on nähty aivan turhana.

6.3.2 Onko IFRS9 tarpeellinen ja ketä se palvelee

Toimijan näkökulmasta uusi IFRS9 on ihan hyvä juttu eikä aiheuta suurempia ongelmia. Tähän vaikuttaa suuresti se, että valmisteluvaiheessa on kuunneltu myös paljon toimijoiden näkökulmaa eikä niiden yli ole vain jyrätty. Enemmän toimijoiden huolena ovat muut uudistukset kuten esimerkiksi Basel III ja mahdollinen transaktiovero. Suurempia huomautuksia ei tässä kohtaa noussut esiin, mutta lopullinen kanta riippuu toki siitä tuleeko vielä loppumetreillä joitakin uudistuksia. Uudistus on siinä mielessä tarpeellinen, että se joissakin määrin yhtenäistää vielä peli kenttää. Suurimpana hyötyjänä nähdään sijoittajat, jotka saavat entistäkin luotettavampaa tietoa yrityksen tilanteesta ja taloudesta.

6.3.3 Voiko IFRS9 vaikuttaa nykyiseen eurokriisiin

Toimijan näkökulmasta ei ole nähtävissä sellaista tilannetta, jossa uudistukset tulisivat tähän vaikuttamaan. Kyseinen asia on ollut esillä aikoinaan Kreikan talouskriisin kohdalla, mutta on todettu ettei siihenkään olisi pystytty uudella standardilla vaikuttamaan. Uudistuksen ei pitäisi myöskään tuoda esiin mitään uusia riskejä, jotka voisivat vaikuttaa kriisin ratkaisemiseen.

6.3.4 Tuleeko IFRS9 voimaan suunnitellun laisena

IFRS9 muutamiin asioihin odotetaan vielä tarkennuksia vuoden 2012 Q4 aikana, jonka jälkeen sitten tiedetään vielä tarkemmin joistakin yksityiskohdista. Suurempia uudistuksia tosin ei ole enää odotettavissa vaan päälinjojen pitäisi jo olla selvillä. Myöhemmin tulee vielä aiheeseen liittyvä macro hengin aihe käsittelyyn, mutta se on eriytetty pois IFRS9 alta. Myös aikataulun joka on asetettu vuoden 2015 alkuun, niin odotetaan pitävän kutinsa.

6.3.5 Käypään arvoon arvostus ja sen mielekkyys toimijan näkökulmasta

Käypään arvoon arvostaminen on suuri asia kyseisessä uudistuksessa, mutta sen vaikutuksia ei pidetä kovin suurina. Toki joidenkin instrumenttien kohdalla se saattaa aiheuttaa suuria arvonvaihteluita, joka lisää puolestaan tuloksen volatilitteettia mikä ei puolestaan ole positiivista oikeastaan kenenkään näkökulmasta.

6.4 Haastatteluiden yhteenveto

Tässä osiossa vastataan tutkimusongelmiin, jotka alussa asetettiin työlle. Ensimmäisenä käydään läpi se, miten IFRS9 vaikuttaa työhön eri tehtävissä. Sen jälkeen vastataan kysymykseen ketä IFRS9 palvelee, jonka jälkeen vastataan kysymykseen onko IFRS9 hyödyllinen muutos vanhaan. Viimeisenä käydään läpi millaisia mahdollisuuksia tai riskejä IFRS9 tuo mukanaan.

Yleisesti voi sanoa haastatteluiden perusteella, että uudistukset tulevat työllistämään ainakin alkuvaiheissa runsaasti aiheen parissa työskenteleviä ihmisiä. Kaikille yhteistä on se, että informaatiota tulee kokoajan lisää ja se tulee sisäistää mahdollisimman nopeasti. Myös muiden kouluttaminen on isossa osassa aiheen parissa olevien ihmisten työtä, kun esimerkiksi finanssivalvonta pyrkii informoimaan sen alla toimivia yrityksiä. Tilintarkastajien ja toimijoiden puolelta puolestaan keskitytään siihen, että sisäisesti saadaan ihmiset sisäistämään uudistusten vaikutukset.

IFRS9 palvelee ennen kaikkea sijoittajia, jos se onnistutaan saattamaan voimaan sellaisena kuin se on suunniteltu. Myös viranomaiset ovat tyytyväisiä uudistukseen, koska se tulee esimerkiksi pienentämään Euroopan ja Yhdysvaltojen eroavaisuuksia. Lisäksi uudistukset tulevat selkeyttämään useita asioita, joista toimija nosti esimerkiksi suojaslaskennan mikä oli heistä erittäin hyvä asia. Tilintarkastus puoli nosti esiin yleensäkin sen, että IFRS9 on hyvä uudistus, koska se on hyvin selkeästandardi. Rahoitusinstrumentteja ennen säännellyt IAS39 oli liian tulkinnanvarainen, joka on ymmärrettävästi erittäin epämurkkaa tilintarkastajan näkökulmasta. Loppupeleissä kaikki olivat tyytyväisiä uudistukseen tai ainakin hyväksyivät sen ilman suurempaa valittelua.

Kuten jo edellä kävi ilmi, niin IFRS9 pidetään hyödyllisenä uudistuksena, koska se helpottaa monessa kohtaa eritoimijoiden toimintaa. Toki myös tiettyjä vastalauseita nousi esiin esimerkiksi toimijan näkökulmasta, koska joudutaan näkemään enemmän vaivaa sen mukaan miten tietyn omaisuuserän saa arvostaa. Tätä ei kuitenkaan nähty mitenkään kovin suurena ongelmana. Kuitenkin uudistus poistaa näissäkin tilanteissa tulkinnanvaraisuutta, joka helpottaa kaikkia osapuolia, jotka lukevat kyseistä tilinpäätöstä.

Suurimpana mahdollisuutena tässä kohtaa nähdään se joka on jo noussut esiin eli, kun tulkinnanvaraisuus poistuu niin sijoittajien on paljon helpompi verrata saman alan yri-

tysten tilinpäätöksiä. Myös viranomaiset pitävät tästä, koska se helpottaa myös niiden toimintaa. Tämän avulla pystytään mahdollisesti purkamaan joitakin sellaisia riskejä, mikä olisi voitu tulkita eri tavalla IAS39 alla. Toki tätä ei nähty mitenkään kovin suurena riskinä kenenkään toimesta, koska valvonta on ainakin Suomessa hyvin tiukkaa. Myöskään IFRS9 ei uskota vaikuttavan nykyiseen Euroopan velkakriisiin tai sen jälkihoitoon. Voi sanoa loppupeleissä, että tämä nähdään hyvänä uusituksena eikä sen odoteta tuovan mukanaan mitään kovinkaan suuria ongelmia.

7. Pohdinta

7.1 Tutkimustulosten yhteenveto

Tutkimuksissa on saatu selville IFRS9 mukanaan tuomat suurimmat uudistukset ja selvitetty, miten ne tulevat vaikuttamaan käytännössä eri toimijoihin. Suurimmat uudistukset tulevat olemaa arvostamiseen liittyvät asiat, kun yhä enemmän arvostetaan käypää arvoon omaisuuseriä. Myös suojauslaskenta tulee yksinkertaistumaan jatkossa, jota ainakin pankin puolelta pidetään hyvänä asiana. Myös liiketoimintamalli ajattelu on suuri uusi asia, jossa yrityksen tulee jatkossa miettiä yhä tarkemmin sitä miten tietyt omaisuuserät kohdistuvat sen liiketoimintaan.

Kokonaisuutena IFRS9 tulee selkeyttämään rahoitusinstrumenttien arvostamista, joka on jokaisen näkökulmasta hyvä asia sillä entistä IAS39 on pidetty sekavana. Uudistukset tulevat vaikuttamaan nimenomaan rahoitusvarojen arvostamiseen, koska rahoitusvelkoihin uudistus ei tule juurikaan vaikuttaman. Yleinen mielipide uutta standardia kohtaa on hyvin positiivinen, kun haastattelin työhön kolmea asiantuntijaa jotka työskentelevät uuden standardin parissa.

7.2 Luotettavuusarviointi

Työnlähteinä on käytetty virallisia tahoja, jotka tuottavat materiaalia liittyen IFRS9 joten niitä voi pitää luotettavana. Tutkimusosioon haastattelin kolmea ammattilaista, jotka työskentelevät läheisesti IFRS9 parissa. Tällä tavalla pystyin tuomaan työhön myös yksittäisten ihmisten näkökantaa, mutta niin että ammattimaisuus kuitenkin säilyi. Työhön ei ole otettu sellaisia lähteitä, joiden luotettavuutta ei ole voitu tarkistaa.

7.3 Oman kehityksen arviointi

Olen mielestäni kehittynyt huomattavasti työtä tehdessä ja oppinut asiasta hyvin paljon. Lisäksi olen oppinut tekemään työtä ammattimaisesti ja tuottamaan asiantuntevaa tekstiä. Myös haastatteluiden tekeminen ja niiden analysointi oli opettavaista, koska niistä sai vahvistusta etsitylle tiedolle. Näiden tietojen yhdistäminen ja työstämien opetti erittäin paljon analysoinnista. Kun ota vertailukohdaksi edellisen opinnäytetyön, jonka tein merkonomiksi valmistuessa niin olen kehittynyt erittäin paljon. Pystyn tuottamaan ammattimaisempaa tekstiä ja analysoimaan asioita paremmin. Lisäksi tiedonhankinnassa olen kehittynyt ja oppinut käyttämään enemmän esimerkiksi ulkomaalaisia sivustoja.

1 LÄHTEET

Halonen, Jarmo, Jalkanen Johanna, Kyrölä Petri, Kärpänen Milla, Nurkkala Jorma, Nurmo Pekka, Penttilä – Rätty Elina, Sundvik Peter, Suomela Mari, Tolvanen Merja, Torkkel Timo & Tuomala Margit. 2006. IFRS käytännön käsikirja. Helsinki, Edita Prima Oy

Hersti, Anneli. 2006. Liikearvoriski on kohonnut kymmenissä pörssiyrityksissä. Kaupalehti 26.10.2006, s. 2 – 3.

IFRS – tilinpäätösmalli 2005. Helsinki. KHT – media Oy.

Nummikoski, Velipekka, 2005, Elisan IFRS – vertailutiedot vuodelta, 2004, Pörssitiedote 8.4.2005.

Salin, Markus. 2005. Kansainvälisyys kaunistaa. Talouselämä numero 18. s.72.

Simola, Anna – Maija, 2003. IAS – valvonta – muutos myös tilintarkastajille. Tilintarkastus 4/2003, s. 5.

Roine, Sirkka – Liisa. 2005. IFRS – opas.

<<http://www.porssisaatio.fi/default.aspx?path=4;163;330>. >

Pohjola Pankin tilinpäätös 2010

(<https://www.pohjola.fi/pohjola/konserni/pohjola-lyhyesti?id=351000&srcpl=8>)

.(<http://www.fkl.fi/materiaalipankki/Sivut/default.aspx>)

(<http://www.fkl.fi/Sivut/default.aspx>)

http://www.fkl.fi/materiaalipankki/julkaisut/Julkaisut/Kansainvalinen_pankkimark_kinaraportti_2009.pdf

http://epub.lib.aalto.fi/fi/ethesis/pdf/12450/hse_ethesis_12450.pdf

<https://pwcinform.pwc.com/inform2/show?action=informContent&id=1033162306141600>

<http://www.kpmg.com/FI/fi/Ajankohtaista/Uutisia-ja-julkaisuja/IFRS-julkaisut/Documents/IFRS-view-lehti-2010.pdf>

[http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Devel31_FIRM_Apr2012/\\$FILE/Devel31_FI_C&M.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Devel31_FIRM_Apr2012/$FILE/Devel31_FI_C&M.pdf)

<http://data.worldbank.org/topic/financial-sector>

<http://www.bseindia.com/downloads/BankingSector.pdf>

www.gtkuwait.com/pdf/gt/GTIIFRSNewsSpecialEditionIFRS9.pdf

www.fim.com

www.nordnet.fi

www.capman.com

www.tapiola.fi

www.if.fi

<https://www.eq.fi/>

www.nordea.fi

www.pohjola.fi

www.sampopankki.fi

[http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-
Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognitio/Pages/Financial-
Instruments-Replacement-of-IAS-39.aspx](http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Financial-Instruments-A-
Replacement-of-IAS-39-Financial-Instruments-Recognitio/Pages/Financial-
Instruments-Replacement-of-IAS-39.aspx)

([http://eur-
lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:139:0006:01:FI:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:139:0006:01:FI:HTML))

<http://www.iasplus.com/en/standards/standard49>

[http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Hedge_accounting_under_IFRS_9_a_closer_look_at_the_changes_and_challenges/\\$FILE/Hedge_accounting_under_IFRS_9_GL_IFRS.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Hedge_accounting_under_IFRS_9_a_closer_look_at_the_changes_and_challenges/$FILE/Hedge_accounting_under_IFRS_9_GL_IFRS.pdf)

http://www.kpmg.com/CH/en/Library/Articles-Publications/Documents/FinancialServices/pub_20110101_factsheet_ifrs_financial_instruments_EN.pdf

<https://www.varma.fi/>

www.ilmarinen.fi

(www.moodys.com)

(www.standardandpoors.com/)

www.bloomberg.com

LIITTEET

Liite1 Haastattelu kysymykset Finanssivalvontaan

1. Mikä on tehtäväsi Finanssivalvonnassa ja miten IFRS9 vaikuttaa siihen?
2. Mikä on suurimmat uudistukset Finanssivalvonnan näkökulmasta?
3. Millaisena Finanssivalvonta näkee uudistusten vaikutuksen Suomessa?
4. Pidätkö kyseistä uudistusta tarpeellisena?
5. Voiko uudistus tuoda isoja riskejä esiin?
6. Ketä mielestäsi uudistus palvelee eniten?
7. Näetkö tuleeko IFRS9 voimaan jo suunniteltuna vai vieläkö tulee joitakin muutoksia?
8. Voiko IFRS9 voimaan tulo vaikuttaa Euroopan velkakriisiin?
9. Käypää arvoon arvostus on iso osa kyseistä standardia. Miten näet sen mielekkyyden?
10. Ovatko IFRS9 mukanaan tuomat muutokset linjassa muihin standardeihin?
11. Mikä on oma mielipiteesi standardiin?

Liite2 Haastattelu kysymykset tilintarkastajalle

1. Millaisissa tehtävissä toimit ja miten IFRS9 tulee siihen vaikuttamaan?
2. Mitkä ovat suurimmat IFRS9 mukanaan tuomat muutokset tilintarkastus näkökulmasta?
3. Millaisena näette vaikutuksen finanssialan yrityksiin?
4. Näetkö kyseisen uudistuksen tarpeellisena?
5. Voiko uudistus tuoda esiin isoja riskejä, jotka ovat ennen pysyneet piilossa?
6. Mitä ryhmää mielestäsi uudistus palvelee eniten?
7. Näetkö tuleeko IFRS9 voimaan suunnitellunlaisena vai vieläkö siihen tulee muutoksia?
8. Voiko IFRS9 voimaan tulo vaikuttaa Euroopan velkakriisiin ja sen ratkaisuun?
9. Käypään arvoon arvostus on iso osa kyseistä standardia. Miten näet sen mielekkyyden?
10. Pitääkö tilintarkastus puolella tehdä jotain erityistoimenpiteitä kyseisen standardin vuoksi?

Liite3 Haastattelu kysymykset pankin henkilölle

1. Tehtäväsi firmassa ja miten IFRS9 vaikuttaa työhösi?
2. Mikä on IFRS9 suurin vaikutus OP-Pohjola ryhmään?
3. Näetkö onko IFRS9 hyödyllinen uudistus?
4. Tuleeko kyseinen uudistus tuoma suuria muutoksia tilinpäätöksen lukuihin tai se laadintaan.
5. Luoko uudistus mahdollisesti suuria riskejä, jotka ovat jääneet ennen piiloon?
6. Ketä tämä uudistus mielestäsi palvelee kaikkeista eniten?
7. Näetkö tuleeko IFRS9 voimaan jo suunnitellunlaisena vai vieläkö siihen tulee muutoksia?
8. Tuleeko IFRS9 mahdollisesti vaikuttamaan Euroopan velkakriisiin pankkien puolelta?
9. Mikä on oma mielipiteesi kyseiseen standardiin?
10. Käypään arvoon arvostus on iso osa kyseistä standardia. Miten näet sen mielekkyyden?
11. Ovatko IFRS9 mukanaan tuomat muutokset linjassa muihin standardeihin?